

Programma 2022 - 2026

Herkenbosch, Waterschei, Melick, Vlodrop, Etsberg, Paarlo, Holst, Sint Odiliënberg, Lerop, Reewoude, Rothenbach, 't Reutje, Posterholt, Borg, Varst, Montfort.

Een partij met een lange traditie waarin veel goed ging maar ook veel niet goed.

In Roerdalen gaan we een duidelijke toekomstvisie neerleggen. Een visie die perspectief biedt en burgers serieus neemt. Er gloort alleen hoop als we daar allemaal de schouders onder zetten en af en toe elkaar een schouder lenen. Het eerste sprankje hoop koesteren we door de dingen die we goed doen, goed te blijven doen en daarbij na te denken hoe en wat er beter kan. Inspireer elkaar! Luister naar elkaar! Versta elkaar! Begrijp elkaar! Welke horizon lonkt? Wat willen we? En hoe willen we dat bereiken!

het CDA zet zich daarbij in voor:

Zorg voor elkaar, plezierig samen wonen

Een sterke samenleving in een prachtig leefbaar en landelijk Roerdalen

Een sterke samenleving in een toeristisch en ondernemend klimaat

Een eerlijke en duurzame economie op een gezonde en veilige manier

Een dienstbare en beschermende overheid door een betrouwbare en daadkrachtige wijze van besturen

Rechtvaardig   Normen en Waarden
Solidariteit   Rentmeesterschap   Activerend
Ondernemend   Betrouwbaar
Gespreide verantwoordelijkheid   Duurzaam   Solide
Leefbaar   Zorgzaam

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
CDA visiedocument 2022-2026	6
2. Zorg voor elkaar, Gevarieerd, Betrokken, Zorgzaam en Duurzaam wonen	7
Woonomgeving	8
Zorg en Welzijn in de buurt, participatie en ondersteuning	10
Steun voor wie een ander helpt	11
We beschermen wat ons het meest dierbaar is: onze families en gezinnen	12
Armoede, schulden en dakloosheid voorkomen	12
Jeugdhulp en WMO	13
Iedereen moet mee kunnen doen	14
Verbeteren leesvaardigheid	14
Jongeren moeten kansen krijgen	15
Meer aandacht en zorg voor onze ouderen	15
Geestelijke gezondheidszorg	16
Inzetten op preventie en gezond leven	17
Nieuwkomers en inburgering	17
Inclusiviteit, anti-discriminatie en solidariteit	18
3. Een sterke samenleving, Natuurlijk, Kansrijk en Ontspannend in Prachtig, leefbaar en landelijk Roerdalen	19
Natuur en recreatie	21
Duurzaam agrarisch platteland	21
Arbeidsmigranten	22
Cultuur	22
Mobiliteit	23
Goed openbaar vervoer	23
Woonaanbod: ruim baan voor starters, doorstromers en senioren	24
Wonen: kiezen voor kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit	25
Afvalbeleid	25
4. Een sterke samenleving Activerend, Vernieuwend en Sociaal in Een toeristisch en ondernemend klimaat	27
Plattelandsvernieuwing / Economie	29
Ruimtelijke ordening	29
Iedereen wil wonen in een veilige, schone en plezierige wijk!	30
Flexibel en circulair bouwen	30
Bouwen op de goede plek	31
Kwaliteit van de woonomgeving	31
Right to challenge	33

Investeren in goede bereikbaarheid	33
Ontmoeten	33
Levendigheid en saamhorigheid: voor een sterk en vitaal verenigingsleven	33
Vrijwilligers	34
Kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk	34
Cultureel erfgoed	35

5. Een eerlijke en duurzame economie, Effectief en Milieubewust, op Een gezonde en veilige manier **36**

Sociale zaken	38
Onderwijs	39
Leren en werken	40
Werkgelegenheid	40
Lokaal ondernemerschap en lokale ondersteuning	41
Minder leegstand in kernen en buitengebied	42
Recreatie en Toerisme	43
Duurzaamheid - milieu	43
Duurzaamheid betaalbaar, uitvoerbaar en met draagvlak	44
Energieopwekking en infrastructuur	44
Circulaire economie	45
Duurzaamheid faciliteren	46
Duurzaam inkopen	46

6. Een dienstbare en beschermende overheid, Transparant, Betrokken, betaalbaar en Oplossingsgericht, Geleid door een betrouwbare en daadkrachtige wijze van besturen **48**

Algemeen	51
Communicatie	52
Participatie: de samenleving aan zet	53
Dienstverlening	53
Fondsen en subsidies	54
Samenwerken	54
Veiligheid	59
Openbare orde	61
Gezonde gemeentefinanciën - Lastendruk	61
Waarden en tradities in de samenleving	63

1. INLEIDING

De gemeente staat als bestuurslaag het dichtst bij de burger.

Daarom is het vanzelfsprekend dat die burgers ook zoveel mogelijk bij het bestuur worden betrokken. CDA-politici willen dan ook niet alléén besturen. Het CDA wil samen met verantwoordelijke burgers, organisaties en verenigingen werken aan maximaal behoud en uitbouw van onze sterke gemeenschappen binnen alle dorpen en gemeenschappen.

Via reacties in de afgelopen jaren, (leden-)bijeenkomsten, zijn ons allerlei suggesties aangedragen welke wij verwerkt hebben in dit programma. Via deze weg nogmaals dank voor al die ondersteuning. Maar ook uit de recent vastgestelde 'Omgevingsvisie' voor een verbindend Roerdalen die een stip op de horizon van 2050 plaatst is inspiratie geput. Met name sfeer en gebruiken die karakteristiek zijn voor Roerdalen en de aansluiting met de andere partijen in Roerdalen zijn daarin richtingbepalende herkenningspunten.

Ter inspiratie is ook gebruik gemaakt van het in 2020 verschenen rapport 'Zij aan zij', Toekomstperspectief voor Nederland in 2030, door het wetenschappelijk instituut voor het CDA.

Juist in een tijd waarin het geloof in de overheid vaak onder vuur ligt is een visie op de rol van de (lokale) overheid nodig. De overheid dient tijdig in de openbaarheid verantwoording af te leggen en zich te kenmerken door open communicatie, transparantie, doeltreffendheid, maar zeker ook gezaghebbend optreden om herstel van vertrouwen in de overheid mogelijk te maken.

Als we al iets van Corona, de Covid19 pandemie, kunnen leren dan is het wel dat het communiceren van verwachtingen het uiterste van onze alertheid en zorgvuldigheid vraagt. De snelheid van communiceren is enorm toegenomen, daarin ligt ons inziens een grote uitdaging. Een snellere communicatie schiet te vaak te kort in de zorgvuldigheid van wat we nu eigenlijk precies bedoelen. Enkel volledige en juiste informatie kan vertrouwen opbouwen. Dat vertrouwen vormt het fundament waarop een gedragen gezamenlijke visie kan ontstaan; het bewandelde pad kan afwijken van de rechte lijn omdat het compromis veelal een maatschappelijk 'mooiere' route is.

Wij delen de opvatting dat de lokale democratie voortdurend aan verbeteringen moet werken. Wij gaan voor raadsleden die optreden als volksvertegenwoordiger en in hun houding, gedrag en taalgebruik tonen dat ze dicht bij de mensen staan. Zij moeten de kunst verstaan om de noden en wensen van burgers te vertalen naar de politieke agenda.

Wethouders uit of namens het CDA zijn ook (in het duale stelsel) als zodanig duidelijk herkenbaar.

In een tijd waarin grenzen vervagen en de wereld praktisch via de media de huiskamer inkomt, kiezen wij voor een samenleving waarin op basis van gedeelde waarden en normen iedereen telt. Het CDA kiest voor een wereld waar aandacht en tijd is voor de directe naaste, de buurman, de collega. Dat alles binnen een kader waarin de leefbaarheid van al onze inwoners onze bijzondere aandacht heeft.

Roerdalen is in balans, stelt de omgevingsvisie:

“Roerdalen is een landelijke/groene en duurzame gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is en waar iedereen gelukkig, gezond en veilig kan verblijven.”

Wij als CDA leggen de verbinding tussen het plezierig en het samen met elkaar wonen: wonen en omstandigheden in balans.

Wij als CDA leggen de verbinding tussen het prachtige maar ook het leefbare en landelijk Roerdalen: behoud, beleving en duurzaamheid in balans

Wij als CDA leggen de verbinding tussen het toeristische en het ondernemende klimaat: omgeving en ambitie in balans

Wij als CDA leggen de verbinding tussen een duurzame, een gezonde en een veilige manier van wonen, werken en recreëren: in balans met een klimaatbestendige leefomgeving.

Wij als CDA leggen de verbinding tussen een betrouwbare overheid met de samenleving middels een daadkrachtige wijze van communicatief besturen: inwoner en gemeente in balans; individueel en algemeen belang in balans.

Mogelijke oneliners:

Focus op de toekomst

CDA VISIEDOCUMENT 2022-2026

Deze uitgebreide versie is gebaseerd op diverse nationale, provinciale en lokale documenten waarin de visie van het CDA op de samenleving en toekomstige uitdagingen is beschreven.

Het doel van deze uitgebreide versie is: Visie

- CDA-leden op de hoogte stellen en laten beslissen over de ambities van de raadsfractie en eventuele CDA-wethouders in de komende collegeperiode.
- Referentiepunt en naslagwerk voor gekozen raadsleden en benoemde wethouders tijdens de collegeperiode. De grondslag voor een gedragen gezamenlijke visie van het CDA Roerdalen.
- Belangenbehartigers en maatschappelijke organisaties, zoals ouderenbonden, gehandicaptenorganisaties, ondernemersverenigingen, vakbonden, welzijnsinstellingen, wijk, buurt- en dorpsverenigingen, informeren over wat zij van het CDA kunnen verwachten.
- Naslagwerk voor CDA-kandidaten tijdens en na de campagne.
- Basis voor de collegeonderhandelingen. Om succesvol te zijn bij onderhandelingen is het goed van tevoren te weten welke programmapunten we beslist binnen willen halen en welke portefeuille voor de wethouder wenselijk zou zijn. Hoe duidelijker deze punten in verkiezingsprogramma en campagne naar voren komen, des te geloofwaardiger bent u aan de onderhandelingstafel om die punten te realiseren.
- Het document bevat de uitgangspunten die bij het opstellen van het lokale verkiezingsprogramma (10 punten) en de vertaling naar de speerpunten per kern zijn gehanteerd.
- Kiezers en andere belangstellenden inzicht te geven in de algemene uitgangspunten van het CDA.

2. ZORG VOOR ELKAAR, GEVARIEERD, BETROKKEN, ZORGZAAM EN DUURZAAM WONEN

Wij leggen de verbinding tussen het plezierig en het samen met elkaar wonen: wonen en omstandigheden in balans. Bij ons staat de gemeenschap centraal. De betrokkenheid van mensen bij hun dorp, hun school, hun buurt, hun kerk, hun bedrijf of hun (sport/cultuur)vereniging. Dat is het draagvlak voor het leven in een stad of een dorp.

Illustratief is dat we als we naar de samenleving kijken, vaak alleen maar segmentatie en verdeeldheid zien, in sociaal, economisch en technologisch opzicht. Door de samenleving lopen inderdaad vele scheidslijnen. En toch leven we, van dag tot dag, met elkaar samen. De manier waarop we spreken over de verhouding tussen de Nederlandse samenleving en het openbaar bestuur lijkt het kloofdenken – bedoeld of onbedoeld – vooral te versterken. Enerzijds is sprake van een toenemende nadruk op toezicht, controle en regeldruk, anderzijds wordt een toenemend beroep gedaan op de zelfredzaamheid van burgers of op de vrije markt als oplosser van allerlei problemen. Daarmee lijkt beleid gereduceerd tot de relatie tussen staat en burgers of tussen staat en markt. Wat ontbreekt, is een rijker verhaal. Een verhaal over een zij aan zij-maatschappij, het gemeenschappelijk goede dat we samen hebben, burgers die samen, naast en met elkaar gezamenlijk de samenleving opbouwen. We hebben het vaak over deelgroepen, maar wat is de gemeenschappelijke noemer? We discussiëren veel over deelonderwerpen, maar wat is de samenhang der dingen? Dat gemeenschappelijk huis is een krachtig beeld. Rijk aan dimensies om het belang van de verbondenheid met elkaar en met de omgeving uit te drukken.

In Roerdalen vind je nabuurschap, het, 'ons kent ons', iets dat je ook terugziet in het rijke culturele- en verenigingsleven binnen de gemeente. Het maakt onze dorpen en buurtschappen tot een aantrekkelijke tegenhanger voor het wonen in de steden om ons heen. Voor ons begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief. De overheid geeft alle mensen en organisaties het vertrouwen opdat ze doen wat ze kunnen doen. De inwoner gunt de overheid de ruimte om te doen wat ze moet doen. Vertrouwen staat centraal. We willen geen harde cultuur van controleren en afrekenen. We zetten in op betrokken inwoners om de onderlinge verbondenheid te versterken. Wie geraakt is door het lot van de ander kan niet anders dan in beweging komen. In de hulp van de overheid moet de menselijke maat weer zichtbaar en voelbaar worden gemaakt.

Wij constateren dat de woonbehoefte verandert. Onze samenleving vergrijsst aan de ene kant en aan de andere kant verlaten ook jongeren onze gemeente voor werk of studie. De individualisering in de samenleving neemt toe. We

worden zelfstandiger, mondiger en komen meer uit voor onze eigen identiteit. We conformeren ons nog altijd aan een groep, en nog meer, aan meerdere groepen. We blijven hierbinnen echter allemaal losse individuen. Tegenwoordig blijven we langer alleen, gaan later samenwonen en krijgen op latere leeftijd kinderen. Ook het aantal alleenstaanden groeit. Wanneer we ouder worden blijven we langer zelfstandig wonen.

We realiseren ons dat het takenpakket van gemeenten en de complexiteit aan samenwerkingsverbanden het steeds lastiger maakt om tot een afgewogen verkiezingsprogramma te komen. Door decentralisaties is het takenpakket enorm uitgebreid en verzwaard, zeker in het sociale domein. Tegelijkertijd zal dat takenpakket de komende jaren alleen maar verder toenemen, denk aan onderwerpen als de Omgevingswet, energietransitie, wonen en ruimtelijke ordening. Hier staan echter niet altijd de passende (financiële) middelen tegenover. Dit vraagt om een herbezinning op de verhouding tussen het Rijk en de decentrale overheden. Dit onderwerp raken we in dit gemeentelijk programma niet aan, het is wel goed ons te realiseren dat dat een grote impact heeft op de te maken keuzes. Niet alles wat je wil, kan ook.

Ook zien we dat op een aantal beleidsterreinen de ontwikkelingen en/of beleidswijzigingen/ onderzoeken zich in sneltreinvaart opvolgen. Als voorbeeld noemen we de beleidsterreinen rond jeugdzorg en het WMO-abonnementstarief.

Desondanks geven we in het onderliggend programma onze visie op de diverse vraagstukken.

Woonomgeving

1. Voor het welzijn van de burgers is de woonkwaliteit van groot belang. Het CDA zal zich inzetten voor een goede leefomgeving voor iedereen waarin basisvoorzieningen, begaanbare trottoirs, voldoende verlichting en openbaar groen aanwezig zijn. Kortom een woonomgeving waar de burger zich veilig voelt en waar het goed wonen leven en werken is.
2. Speel- en groenvoorzieningen in de woonwijken maken deel uit van het gemeentelijk recreatie-beleid. Er moet naar gestreefd worden om ook voor de oudere jeugd minimaal in iedere kern een speelvoorziening te realiseren en te behouden. Initiatieven van omwonenden en buurtverenigingen zullen positief worden benaderd.
3. De gemeente besteedt veel aandacht aan het openbaar groen zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Waar dat haalbaar is en geen problemen oplevert voor aanliggende grondgebruikers gebeurt dit op een milieuvriendelijke wijze. Afhankelijk van de resultaten en kosten van het ecologisch bermbeheer worden deze uitgebreid. Er dient een goede afweging te worden gemaakt tussen esthetisch groen en natuurlijk groen.
4. Om te voorkomen dat de bevolkings-pyramide te scheef groeit is het belangrijk dat jongeren in de woonkernen huisvesting kunnen vinden. Dit

betekent dat ruimte geboden moet worden voor de bouw van kleinere wooneenheden tegen een redelijke prijs en volgens de wensen van die zelfstandige jongeren (o.a. starters) die hun ouderlijk huis willen verlaten.

5. De komende decennia vergrijst de bevolking binnen de gemeente relatief snel. Dit vraagt van de gemeente extra aandacht voor de huisvesting voor senioren.
6. De vergrijzing betekent dat in alle kernen steeds meer vraag zal komen naar levensloopbestendige woningen. Ook zal de behoefte stijgen aan combinaties van wonen en zorg. Daarom zal alle medewerking verleend worden aan het realiseren van woon-zorgcomplexen. Hiervoor zullen met name die locaties benut moeten worden die centraal in de dorpskernen dan wel nabij zorgvoorzieningen zijn gelegen.
7. Naast de ouderen en de jongeren vragen ook de doelgroepen één- en tweepersoons huishoudens, en bijzondere doelgroepen zoals grote gezinnen, gehandicapten, allochtonen, vluchtelingen en minderheden speciale aandacht; iedereen telt.
8. Verkrotting in de kernen tegengaan. Hierbij alle wettelijke middelen inzetten die mogelijk zijn. Verkrotting moet ontmoedigd worden door de eigenaar op zijn verantwoordelijkheid te attenderen en door strikte handhaving en controle op hygiëne en veiligheid.
9. Een goed functionerende riolering is van belang. De riolering zal volgens een vastgestelde rioleringsplan worden aangepakt. Tegenvallers die bij voorrang moeten worden uitgevoerd leiden tot verschuiving in de tijd van andere werkzaamheden. Noodzakelijke vervangingen worden niet vooruitgeschoven.
10. Er dient een goede balans te zijn tussen de vaste kosten voor de afvalinzameling en de variabele kosten: de vervuiler betaalt. Dit mag echter niet leiden tot een aansporing om afval te dumpen op plekken in de natuur; handhaving daarop verdient meer aandacht.
11. Met betrekking tot de accommodaties wordt het multifunctioneel gebruik van accommodaties zoveel mogelijk gestimuleerd. Speciale aandacht willen we ook schenken aan ontmoetingsruimten voor ouderen. Het accommodatiebeleid van de gemeente is in 2022 afgerond. Als Vlodrop gereed is, zijn er geen gemeentelijke accommodaties meer in Roerdalen.
12. Er dient een actief sport- en recreatiebeleid gevoerd te worden dat inzake activiteiten en accommodaties rekening houdt met o.a.:
  - goede bereikbaar en toegankelijkheid ook voor gehandicapten.
  - beschikbaar voor alle kernen.
  - openingstijden die aansluiten bij de behoefte.

13. De welzijns stichtingen dienen een voldoende robuuste en krachtig gestuurde organisatie te zijn om goede invulling aan de belangrijke taken op het gebied van welzijn en sociale ondersteuning te kunnen blijven bieden.

Zorg en Welzijn in de buurt, participatie en ondersteuning

14. Het CDA vindt dat voor ieder individu zolang mogelijk zelfstandig wonen mogelijk moet blijven in zijn eigen omgeving. Daartoe dienen de voorzieningen die dit mede mogelijk maken, zoals maaltijdvoorziening, alarmering en mantelzorg te worden behouden en waar nodig uitgebreid.
15. Het CDA is voorstander van een breed zorgloket waar iedere burger terecht kan met vragen over zorg en hulpverlening, maar waar ook knelpunten geïnventariseerd worden en naar oplossingen gezocht wordt. Zoveel mogelijk regionale aansluiting is daarbij gewenst.
16. In verband met dubbele vergrijzing is er een toenemende behoefte aan woon-zorg-voorzieningen. We streven naar tenminste een voorziening in elke kern.
17. Het Lokaal Volksgezondheidplan dient actueel gehouden te worden door een jaarlijkse evaluatie. Opvoedingsondersteuning dient in dit plan een plaats te krijgen.
18. Wij zetten ons in voor behoud van zorg in de buurt en regioziekenhuizen om te garanderen dat goede zorg voor iedereen op redelijke afstand bereikbaar is. Huisartsenposten en spoedeisende hulp moeten in de nabijheid beschikbaar zijn. De maximale aanrijtijd van ambulances moet bewaakt worden. Het CDA kiest voor minder marktwerking en meer samenwerken als basis voor de zorg, dus ook in onze gemeenten.
19. Op regionaal niveau werken we voor de zwaardere zorg samen met de buurgemeenten om samen te komen tot een volledig regionaal zorgaanbod. Daarbij stemmen we de procedures op elkaar af zodat de zorgaanbieders niet voor iedere gemeente een andere procedure moeten volgen.
20. We streven naar een behoud van de huisartsenpraktijk in elke kern. In de wijk willen we dat de eerstelijnszorg zoveel mogelijk als 1 team samenwerkt. Daarbij zetten we in op continuïteit, het is nooit leuk om zorg nodig te hebben, maar iedere keer een andere zorgverlener maakt anoniem, een vertrouwd gezicht is belangrijk.
21. Het CDA wil de peuterspeelzalen in alle kernen instandhouden en op een verantwoorde wijze financieel ondersteunen.
22. Kinderopvang blijft belangrijk om scholing en participatie in het arbeidsproces te stimuleren.

Steun voor wie een ander helpt

23. Bij het organiseren van afstemming en samenwerking tussen zorgaanbieders, zorgverzekeraars en gemeenten moeten burgers en maatschappelijk organisaties nauw worden betrokken. Nodig is een goede aansturing van samenhang, samenwerking en gezamenlijke beleidsontwikkeling op landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal niveau tussen en binnen alle zorgsectoren op het gebied van preventie, cure en care. Burgers, zorgvragers, vrijwilligers en mantelzorgers worden betrokken bij de uitwerking en invulling van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) en WWZ (Wonen-Welzijn-Zorg). Er moet meer oog zijn voor de menselijke maat in wet- en regelgeving, en er moet sprake zijn van een duale houding die bij gaat dragen aan een betere uitvoering van wet- en regelgeving.
24. Goede ondersteuning en facilitering van vrijwilligers en mantelzorgers is noodzakelijk. Mantelzorgers hebben het soms zwaar. Wij vergroten de mogelijkheden om af en toe op adem te komen door respijtzorg en dagopvang en maken de aanvraag daarvan eenvoudiger. Vervoer naar de dagopvang en de respijtzorg moet goed geregeld zijn met zo nodig hulp van deur tot deur. Ook willen we meer aandacht voor jongeren die naast hun opleiding mantelzorg bieden.
25. Rond de dag van de mantelzorg zetten wij mantelzorgers in het zonnetje in de vorm van een mantelzorgcompliment.
26. Bij de uitvoering van de WMO ziet het CDA meerwaarde in (sub-) regionale samenwerking en gezamenlijke aanbesteding.
27. Vrijwilligers vormen een onmisbare schakel in de leefbaarheid. De gemeente kan veel doen om het vrijwilligers- werk leuker en vooral ook makkelijker te maken. Dit door bijvoorbeeld de regels voor onkostenvergoedingen te versoepelen, de administratieve lasten te verminderen en trage procedures te voorkomen. Vanuit de gemeente is er een contactpersoon voor iedere vrijwilligersorganisatie.
28. Het CDA wil dat het vrijwilligersbeleid verder vorm wordt gegeven middels professionele ondersteuning, een collectieve aansprakelijkheidsverzekering bij evenementen bijvoorbeeld. Het instellen van een vrijwilligersprijs wordt ondersteund. (mantelzorgcompliment)
29. Er wordt gewerkt aan het in stand houden van het gemeenschapsleven in verenigingsverband. Dit kan niet zonder de inzet van een grote groep vrijwilligers. Het CDA heeft voor deze inzet veel waardering en zet dan ook in op een subsidiebeleid dat motiveert en de verenigingen in staat stelt om met name activiteiten te ontplooiën voor de jeugd.
30. Een centraal aanspreekpunt voor verenigingen instellen. Streven naar minder regels voor verenigingen en vrijwilligers, een meer pragmatische invulling gevend, maatwerk. Faciliterend, ondersteunend meedenken en

waar mogelijk maatregelen treffen, waar er belemmeringen zijn in oplossingen denken, beleid moet er op gericht zijn plannen te kunnen realiseren.

We beschermen wat ons het meest dierbaar is: onze families en gezinnen

31. We kiezen voor een samenleving die gebaseerd is op hechte families waar je op terug kunt vallen. Families zijn de hoeksteen van de samenleving. Vanuit het gezin en de familie moeten de cirkels van aandacht en zorg steeds wijder getrokken worden. We verliezen daarbij de belangen van de alleenstaanden niet uit het oog.
32. Bij problemen in het gezin werken we aan 1 plan voor het gezin waarbij de coördinatie plaatsvindt door 1 regisseur voor het hele gezin, met aandacht voor juridische problemen, relationele problemen, ouderschapsproblemen, veiligheid en schuldenproblematiek. Want, nu zijn er te vaak te veel hulpverleners in huis die onvoldoende samenwerken, met als gevolg dat situatie zelfs kan verslechteren.
33. Bij relatieproblemen bieden we laagdrempelige relatiehulp. We kijken daarbij als eerste naar het belang van de kinderen, zonder het gezin als geheel uit het oog te verliezen. We streven naar 1 loket waar mensen terecht kunnen bij complexe scheidingen. We zetten ook in op woonvormen die tijdelijke opvang bieden voor ouders met kinderen in een echtscheidingssituatie.
34. Iedereen heeft recht op een veilig thuis. We zorgen dat het advies- en meldpunt Veilig Thuis laagdrempelig bereikbaar is, met voldoende personeel dat goed opgeleid is. Een onveilige thuissituatie zorgt vaak voor meer problemen op korte en lange termijn. Hoe eerder een oplossing, hoe beter.

Armoede, schulden en dakloosheid voorkomen

35. Wij willen dat zo min mogelijk kinderen in armoede opgroeien. De komende periode willen we het aantal kinderen dat in armoede leeft minimaal halveren. We willen de gezinnen waar deze kinderen opgroeien meer maatwerk bieden en betere schuldregelingen. We willen de risicogroepen preventief bereiken om schulden in de toekomst te voorkomen.
36. Armoede brengt vaak eenzaamheid met zich mee omdat er geen geld is om iets te ondernemen. Er zijn veel regelingen, mogelijkheden en organisaties die zich inzetten voor het tegengaan van armoede en eenzaamheid. We zorgen voor meer bekendheid en betere toegankelijkheid van deze mogelijkheden.
37. Ook arme gezinnen moeten mee kunnen doen in de digitale samenleving, waar nodig draagt de gemeente bij in de kosten.

38. We helpen de voedselbanken en kledingbanken waar we kunnen, we helpen bij het vinden van goede huisvesting, ze moeten goed bereikbaar zijn.
39. Wij willen uithuiszetting vanwege schulden voorkomen, zeker wanneer het om gezinnen met kinderen gaat. Dakloosheid heeft ernstige sociale en psychische effecten voor de betrokkenen en vergroot de problemen en kosten voor de betrokkenen en samenleving. Wij willen dat de (schuld)hulpverleningstrajecten vroegtijdig en effectief worden ingezet.
40. Het CDA is voorstander van een beleid dat gericht is op het voorkomen van drugs-, alcohol- en gokverslaving en tegen een gedoogbeleid. Coffeeshops kunnen niet getolereerd worden.

Jeugdhulp en WMO

41. We willen professionals in onze wijkteams die zelf aan de slag gaan met wat nodig is voor onze inwoners. Zij moeten zich meer gaan richten op voorkomen en preventie van (gezondheids)problemen. Het tijdig signaleren waar opvoedingsondersteuning en jeugdhulp nodig zijn, waarin het toekomstperspectief van jeugd- en jongeren in het geding is.
42. Wij willen af van ingewikkelde aanbestedingen en willen langdurige contracten binnen de jeugdhulp en de WMO.
43. Het CDA wil de voorzieningen voor de jeugd en jongeren in stand houden en verder ontwikkelen. Hiervoor is het noodzakelijk om met de jeugd en jongeren in gesprek te gaan en te blijven. In kernen waar geen jeugd- en jongerenorganisatie is zal de gemeente in deze richting stimuleren en ondersteunen. Ontmoetingsplekken van de jeugd mogen niet leiden tot onacceptabele overlast.
44. In de jeugdhulp zien we een toename van aanbieders die zich richten op lichte zorg. Hierdoor ontstaan tekorten en zijn bezuinigingen op andere noodzakelijke dingen nodig. Dit is onwenselijk. Wij willen een duidelijke afbakening wat jeugdzorg is en wat valt onder gewone opvoeding. We maken meer samenwerking mogelijk tussen jeugdzorg en passend onderwijs. We maken duidelijke afspraken met jeugdzorgaanbieders, voeren adequate controle uit op de financiën en pakken zorgfraude aan. Ook maken we duidelijke afspraken met huisartsen en andere verwijzers.
45. We besteden vanzelfsprekend aandacht aan de continuïteit van zorg voor jongeren die 18 worden. We kijken daarbij samen met de jongere naar een goed overgangspunt naar andere vormen van zorg en andere financieringsbronnen.
46. Een goede zorg bestaat natuurlijk uit een goede samenwerking met huisartsen. We hebben goed contact met de huisartsen en overleggen met hen over de mogelijkheid tot inzetten van praktijkondersteuners voor de Jeugdhulp.

47. Het CDA wil dat kinderen met jeugdhulp het recht krijgen om iemand uit hun eigen omgeving te betrekken bij belangrijke zorgbesluiten. Deze steunfiguur is geen professional, maar een goede bekende, zoals een familielid, de buurman of de trainer van de voetbalclub. De zelfgekozen mentor is er niet om delen van de professionele hulp over te nemen, maar om daadwerkelijk en gelijkwaardig mee te beslissen over wat goed is voor het kind, het gezin en de situatie.
48. Het CDA streeft naar één toegang via het Sociaal Team Roerdalen voor hen die gebruik maken van enige vorm van sociale ondersteuning (WMO). Laagdrempeligheid en basisbehoeften zijn hierin richtinggevend. Iedereen heeft recht op een veilig thuis. We zorgen dat het advies- en meldpunt Veilig Thuis laagdrempelig bereikbaar is, met voldoende personeel dat goed opgeleid is. Een onveilige thuissituatie zorgt vaak voor meer problemen op korte en lange termijn. Hoe eerder een oplossing, hoe minder ingrijpend die zijn voor de hulpvraag en de te verlenen hulp. Daarmee heeft dat geringere financiële gevolgen voor de maatschappij.

Iedereen moet mee kunnen doen

49. Mensen met een beperking moeten volledig mee kunnen doen in de samenleving. We zoeken samen met hen hoe dit mogelijk is. We voeren het VN verdrag Handicap zoveel mogelijk uit.
50. Sportvoorzieningen en openbare gebouwen moeten voor ieder goed toegankelijk zijn. Waar mogelijk willen we dat mensen met en zonder beperking samen kunnen sporten en bewegen.
51. Bij maatschappelijk belangrijke voorzieningen zorgen we voor voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen. We willen dat meer kinderen met een beperking naar een gewone school gaan, met een grotere rol voor passend onderwijs.

Verbeteren leesvaardigheid

52. We streven in Roerdalen naar een volwaardige bibliotheek omdat het lees- en schrijfniveau van Nederlandse jongeren daalt. In Nederland is bij een kwart van de leerlingen de leesvaardigheid onvoldoende om goed mee te kunnen doen in de samenleving. Het CDA wil dat bibliotheken en onderwijsinstellingen meer middelen krijgen om de vaardigheden op dit gebied te stimuleren en op peil te brengen. De bibliotheek is een kennisvoorziening die niet alleen voor jongeren, maar voor iedereen zo toegankelijk mogelijk moet blijven en daarbij met haar tijd meegaat. Wij zien de bibliotheek ook als ontmoetingsplek waar mensen van diverse achtergronden samenkomen om kennis op te doen en de kans krijgen al het moois te ontdekken dat literatuur, kunst en wetenschap ons te bieden hebben.
Met ingang van 1 januari 2017 is er in de gemeente Roerdalen een nieuwe invulling gegeven aan het bibliotheekwerk. Als gevolg daarvan is

de bibliotheek in Sint Odiliënberg in die vorm gesloten. Voor de inwoners van Roerdalen die niet naar de locatie in Roermond kunnen of willen gaan, zijn of komen er afhaalpunten in alle kernen. Klanten met een serviceabonnement kunnen boeken bestellen en laten bezorgen in een afhaalpunt. De afhaalpunten worden zoveel als mogelijk gerealiseerd waar reeds een bibliotheekvoorziening was, namelijk bij de vrijwillige bibliotheken in de diverse kernen. In Herkenbosch in de Open Bieb in woonzorgcentrum Bosscherhof, Bosscherhof 1. Deze bibliotheek is geopend op woensdagmiddag en vrijdagmiddag van 14:30 tot 17:00 uur. Deze informatie vindt u ook op de website www.bibliorura.nl.

53. In het dagelijks leven hebben te veel mensen moeite met lezen en schrijven. De laaggeletterdheid is veel te hoog. Het zet mensen onterecht op achterstand in de samenleving. Wij pakken dit probleem aan door onze communicatie erop aan te passen. We stimuleren initiatieven als taalcoaches vanuit openbare bibliotheken. We nemen deel aan lokale allianties om mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en digitale vaardigheden te kunnen bereiken en hen te verwijzen naar leeraanbod.

Jongeren moeten kansen krijgen

54. Wij bieden via de leerplichtambtenaar ondersteuning aan jongeren aan die wegens schooluitval hulp en ondersteuning in het onderwijstraject nodig hebben.

Meer aandacht en zorg voor onze ouderen

55. We zetten ons in om eenzaamheid onder onze inwoners, en met name ook bij ouderen, zoveel mogelijk tegen te gaan. We streven naar huisbezoeken voor alle ouderen. We zetten extra in op het bevorderen van contact tussen ouderen en jongeren, bijvoorbeeld vanuit de maatschappelijke dienstplicht. Maar wij willen ook dat scholen, bedrijven (MKB) en verenigingen vaker een beroep doen op ouderen om als vrijwilliger, coach of mentor hun kennis en ervaring te delen met jongere generaties.
56. Nabuurschap, het omzien naar elkaar, wordt gestimuleerd vanuit de gemeente. (Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo))
57. Wij zetten in op het behoud van voorzieningen zoals een huisarts, supermarkt, pinautomaat, basisschool of openbare bibliotheek in de buurt.
58. Wijkcentra waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten en kunnen leren kennen zijn onmisbaar. Dit kunnen ook plekken zijn waar huisartsen en andere zorgverleners dicht bij de mensen kunnen werken. We ondersteunen en stimuleren projecten die generaties en culturen met elkaar in contact brengen.

59. Vervoersmogelijkheden voor senioren en mensen met een beperking moeten binnen de gemeente op orde zijn. We brengen de bestaande mogelijkheden verder onder de aandacht. Hierbij is ook aandacht voor maatschappelijke initiatieven zoals een wensbus en Omnibuzz.
60. Bij het bouwen van woningen voor senioren hebben we extra aandacht voor de bereikbaarheid van sociale en culturele voorzieningen zoals een huisartsenpost en een apotheek en de veiligheid van de leefomgeving.
61. Wij willen meer variatie in het aanbod van woonvormen voor ouderen in de nabijheid van zorg. Hofjes, kleinschalige appartementencomplexen zijn een aantrekkelijk alternatief voor ouderen die wel op zichzelf willen blijven wonen, maar niet langer de zorg voor een heel huis willen hebben. We ondersteunen verpleeghuizen die ruimte nodig hebben om uit te breiden. Daarnaast zorgen we voor een gevarieerd aanbod van nieuwe vormen van wonen en zorg. We willen het oprichten van zorgcoöperaties faciliteren. We faciliteren en zorgen voor snellere behandeling van aanvragen voor mantelzorgwoningen en familiehuizen.
62. Voor mensen in de laatste levensfase moet er goede zorg en ondersteuning zijn en moet er aandacht zijn voor zingevingsvragen. Gemeenten kunnen hierin een faciliterende rol spelen door de vestiging van een hospice in de gemeente te stimuleren. Daarnaast is er herstel nodig van de beschikbaarheid van tussenvoorzieningen voor mensen die niet meer thuis kunnen wonen maar evenmin in het verpleeghuis thuis horen.
63. Op hogere leeftijd worden ouderen kwetsbaarder voor oplichting en kleine criminaliteit, ook via het internet. Dit heeft een grote impact op hun gevoel van veiligheid. Wij geven meer voorlichting en willen dat de politie, banken en bedrijven extra aandacht geven aan meldingen en aangiftes van ouderen.

Geestelijke gezondheidszorg

64. We hebben extra aandacht voor de geestelijke gezondheidszorg. We willen schrijnende situaties en verward gedrag op straat voorkomen door betere samenwerking tussen instellingen en maatschappelijke partners. Ook hebben we aandacht voor de samenwerking tussen de politie en de GGZ. Buurtbewoners kunnen 24 uur per dag terecht bij een centraal telefoonnummer als zij zich zorgen maken over een buurtgenoot.
65. De Covid19 pandemie heeft ook geestelijk zijn tol geëist bij veel mensen. Vooral in de oudere leeftijdscategorieën is eenzaamheid een schrijnender probleem geworden. Kinderen wonen steeds meer op grote afstand van hun ouders. Bovendien speelt voor hun kinderen vaak een spagaat zowel zorg te moeten leveren aan hun kinderen als aan hun ouders. Daarbij is het aantal mensen zonder partner sterk toegenomen. Binding met kerk, omgeving en cultuur is veelal verloren gegaan.

66. Wij bieden inwoners zoveel mogelijk hulp en ondersteuning om de gevolgen te verwerken en het leven weer op te pakken. De overheid dient samen met maatschappelijke organisaties, zoals die voor mantelzorg, de verbondenheid en aandacht voor elkaar binnen en tussen de onderscheiden generaties financieel en praktisch te faciliteren. Dit geldt in het bijzonder voor mantelzorgers.

Inzetten op preventie en gezond leven

67. We zetten in op preventie en gezond leven, waarbij de gemeente, het zorgkantoor, zorgverleners, zorgverzekeraars en zorgorganisaties samenwerken. We betrekken sportverenigingen bij het preventiebeleid en we zetten bekende sporters in als ambassadeurs voor een gezonde leefstijl. De preventieve gezondheidszorg gaat uit van het concept "positieve gezondheid" (Beweegakkoord Roerdalen).
68. Sport zorgt ervoor dat mensen bewegen, maar het verbindt mensen ook. Wij versterken verenigingen en willen meer voorzieningen voor sport en beweging in de openbare ruimte. Hierbij kan ook gedacht worden aan een combinatie van sport- en speelvoorzieningen.
69. We stimuleren gezond gedrag (gezonde leefstijl) door actieve beweegprogramma's en we zetten vroegtijdig preventieprogramma's in tegen roken en drugsgebruik. (Programma positieve gezondheid)
70. Wij hebben aandacht voor het onderhouden en verduurzamen van sportaccommodaties. Sportaccommodaties moeten goed bereikbaar zijn en veilig. Achterstallig onderhoud moet worden weggewerkt. We zetten sportaccommodaties multifunctioneel in voor de buurt.
71. Wij zetten in op een veilig sportklimaat, zodat iedereen kan sporten. Daarbij bevorderen we het aanstellen van vertrouwenspersonen bij sportverenigingen. We bevorderen waar mogelijk de contacten tussen sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties zoals onderwijs-, zorg- en jeugdinstanties.

Nieuwkomers en inburgering

72. Participatie van alle inwoners is belangrijk. In de nieuwe wet inburgering krijgen gemeenten een belangrijker rol. Nieuwkomers moeten snel mee kunnen doen in de samenleving. We streven ernaar dat iedereen een (passende) baan heeft of een opleiding volgt.
73. Vrouwelijke statushouders en oudkomers hebben vaak een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. We willen dat wanneer een partner werk vindt, de begeleidingstrajecten van de andere partner kunnen doorgaan.
74. We willen een laagdrempelige toegang naar kwalitatief en transparant taalaanbod voor inburgeraars waarborgen en onprofessionele (malafide) taalbureaus uitsluiten.

75. Maatschappelijke begeleiding moet leiden tot zelfredzaamheid. Veel begeleiding is informeel en wordt door vrijwilligers gedaan. We willen zorgdragen dat er voldoende betaalde krachten zijn om de maatschappelijke begeleiders te coachen en op te vangen. Zij zijn nodig om de vrijwilligers goed te laten functioneren.
76. Er zal ondersteuning worden gegeven aan initiatieven en activiteiten van sociale netwerken zoals platforms en overlegorganen van ouderen, gehandicapten, allochtonen, jongeren, vrouwen enz. Het beleid van de gemeente dient er op gericht te zijn dat eenieder ongeacht herkomst of positie in harmonie met elkaar zal kunnen leven.

Inclusiviteit, anti-discriminatie en solidariteit

77. Wij willen dat de gemeente als werkgever werkt aan een inclusieve organisatie. Dit betekent bewustwording creëren bij de eigen medewerkers en inclusief werken aan beleid. Bij het uitzetten van vacatures zorgen we ervoor dat deze inclusief is. Sollicitanten met diverse (migratie)achtergronden of mensen met een mogelijke arbeidsbeperking moeten zich uitgenodigd voelen om te reageren op de vacature.
78. Het voorkomen van discriminatie in iedere vorm blijft voor ons een belangrijk aandachtspunt. We brengen onze gemeentelijke anti-discriminatie voorziening regelmatig onder de aandacht. Gemeenschappelijke regeling subsidiëring AntiDiscriminatieVoorziening Limburg (ADV-Limburg). De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten: uit de regio Noord- en Midden-Limburg: Arcen en Velden, Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Helden, Leudal, Maasbree, Maasgouw, Meijel, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert. De gemeente Roermond zal optreden als centrumgemeente voor de regio Noord- en Midden-Limburg met betrekking tot de inhoud van deze regeling.

3. EEN STERKE SAMENLEVING, NATUURLIJK, KANSRIJK EN ONTSPANNEND IN PRACHTIG, LEEFBAAR EN LANDELIJK ROERDALEN

De gemeente Roerdalen is van oudsher een agrarische gemeente. Wil men een sterke leefbare gemeente blijven dan zal de ontwikkeling van ons buitengebied bijzondere aandacht moeten blijven krijgen. Er zal aandacht moeten zijn voor een vitaal platteland dat gekenmerkt wordt door een aantrekkelijk landschap en een duurzaam beschermde natuur. Het is óók een plaats waar het goed wonen, werken en recreëren moet zijn voor jong en oud. Er moet ruimte zijn voor initiatief en nieuwe ideeën. Belangrijk is dat er voldoende ontwikkelingsruimte is voor (verbrede) landbouw, van oudsher – en nog steeds – drager, beheerder én beeldbepalend voor het landelijk gebied. Ook nieuwe en andere economische activiteiten, die zich verdragen met het karakter van het gebied moeten probleemloos ontwikkeld kunnen worden. Essentieel voor een Leefbaar Platteland is daarbij het samenspel tussen de invulling van het buitengebied en de 6 levende dorpen. Een 'sterke samenleving' kan pas goed functioneren als er goede verbindingen zijn: te voet, op de fiets, met de auto en, zoals we met Covid 19 hebben mogen ervaren, ook digitaal.

Inwoners zoeken in het landelijk gebied rust, ruimte natuur en cultuur. Maar daarnaast is het landelijk gebied vooral ook dynamisch. Immers ondernemers hebben er hun bedrijven en bieden werkgelegenheid. Denk aan de agrarische sector, de recreatieve bedrijven en bedrijven uit het Midden- en Kleinbedrijf. Het CDA wil op een duurzame wijze perspectief bieden. Daarbij gaat het om evenwicht tussen economische, sociale en ecologische aspecten. De overheid stelt in overleg met betrokkenen de kaders waarbinnen ontwikkelingen worden opgepakt. Te vaak ontstaat bij beheerders en bewoners van het platteland een gevoel van "op slot zitten". Dat kan en mag niet. Het CDA-Roerdalen vindt dat de gemeentelijke overheid hierin een belangrijke rol dient te vervullen. Ondernemersvriendelijkheid dient een kenmerk te zijn van de gemeente Roerdalen. Tevens is experimenteerruimte nodig om creativiteit en plattelandsontwikkeling een kans te geven.

Het is van belang om, met name de agrarische sector, blijvend perspectief te bieden mede vanwege hun rol als beheerder van het landelijk gebied. Boeren op het platteland mogen niet ernstig worden geschaad (inperking van schaalvergroting) door inpassing van andere vormen van bedrijvigheid en wonen. Naast producent van voedsel is de agrariër degene die door levering van groene diensten zoals natuur- en landschapsbeheer, vergroten van de toegankelijkheid van gronden voor recreatie en door waterbeheer een grote bijdrage kan leveren aan het landschap. Hier moet meer op worden ingespeeld. Om echte vernieuwing mogelijk te maken zullen er ook

vernieuwende ideeën moeten komen. Daarbij zullen middels pilot-projecten deze ideeën ook kansen moeten krijgen. Het streven naar uitvoering in netwerken kan een steviger basis neerzetten en een integrale benadering extra mogelijk maken.

Kansen voor nieuwe economische dragers, zoals recreatie en toerisme, groene diensten, combinaties van agrarische bedrijvigheid en zorg dienen te worden opgepakt. Het CDA is voorstander van verbreding en verdieping op agrarische bedrijven. Ontwikkelingen als zorgboerderijen, kinderopvang, boerderijwinkel, en recreatieve ontwikkelingen zullen positief worden benaderd. Invulling geven aan de vele vrijkomende agrarische gebouwen vraagt creativiteit en het verkennen van de grenzen aan het eerder vastgestelde beleidskader (De regeling Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB), Omgevingsvisie). De bestemmingsplannen kunnen globaler worden opgezet met meer vrijheden voor de bewoners en waarin al te rigide regelgeving moet worden vermeden.

Recreatie- en toerisme zal kansen en versterking moeten krijgen om ons mooie gebied ook economisch in stand te kunnen houden. Een aaneenschakeling van dorpen, natuur en landschappen waartussen aantrekkelijke fiets- en wandelroutes met rustpunten. Het Nationaal Park de Meinweg en omgeving, het natuurrijke Roerdal en het Vlootbeekdal, molens, kastelen, tuinen geven, aangevuld met kunst en cultuur, een bijzonder charme en aantrekkingskracht aan ons buitengebied.

Het grote Europa en veranderingen in de land- en tuinbouw zorgen er voor dat steeds meer werknemers van elders als seizoenarbeider naar ons land komen. Ook zij verdienen een menswaardig onderkomen.

Sinds een aantal decennia spelen er in de sector de volgende ontwikkelingen: schaalvergroting, verbreding, bedrijfsbeëindiging of -verplaatsing. Hierbij geldt dat een deel van de bedrijven zich richt op schaalvergroting door intensivering van activiteiten. Een ander deel van de sector ontwikkelt, naast de agrarische hoofdtak, één of meer nevenfuncties. Een derde categorie staakt de activiteit waarbij functie omvorming aan de orde is. Kortom, agrarische bedrijven passen zich aan om economisch rendabel te blijven. Zij investeren in nieuwe technieken en zijn een bron van innovatie, of vormen zich om. Veranderingen waaronder ook zeker de klimatologische, vragen een nieuw evenwicht tussen economische functies en de vele niet economische functies, een juiste balans met enerzijds de economische normen en de ecologische waarde, maar anderzijds in rationeel ondernemersbelang en de beleving van sociaal maatschappelijk belang en daarmee geen belemmeringen vormen voor de ontwikkeling van de traditionele buitengebiedsfuncties.

De aantrekkingskracht van ons landschap en de daarbinnen gelegen natuur maakt dat het in Roerdalen prettig recreëren is. Dit geldt zowel voor onze inwoners als voor toeristen die onze gemeente of de regio bezoeken. Toerisme vormt daarmee ook een belangrijke economische pijler in de Roerdalense economie.

Het CDA Roerdalen kiest voor een sterke samenleving waarin iedereen kansen krijgt. Iedereen telt mee en werkt mee. Het begint met zorgen voor jezelf, en waar mogelijk ook voor anderen. Wie echt hulp nodig heeft, krijgt die van de gemeente.

We moeten voorkomen dat mensen er niet bij horen. De menselijke maat staat centraal en WIJ is belangrijker dan IK. Een sterke samenleving zien we als een gemeente waar het geschikt wonen is voor iedereen, waar de openbare ruimte veilig, aantrekkelijk en uitnodigend is en waar voorzieningen beschikbaar en toegankelijk zijn. Voor de levendigheid en saamhorigheid zijn verenigingen en vrijwilligers essentieel voor de gemeente. Waardering en ondersteuning voor hen die zich belangeloos inzetten is nodig.

Natuur en recreatie

79. Het CDA is voorstander van een ontwikkelingsplanologie gericht op het realiseren van doelen in plaats van toelatingsplanologie die initiatieven alleen maar beoordeeld op regels. Gemotiveerd afwijken van regels moet mogelijk zijn om doelen te bereiken.
80. Het beheer van het buitengebied behoort bij uitstek tot de deskundigheid van boeren. Zij moeten dan ook in staat worden gesteld die functie waar te maken. Verbreding en verdieping kunnen hiertoe goede mogelijkheden bieden maar zijn niet de allesomvattende remedie voor de problemen die moeten worden opgelost.
81. Karakteristieke bebouwing en landschappen dient in stand te worden gehouden.

Duurzaam agrarisch platteland

82. Als gevolg van de doorgaande bedrijfsbeëindigingen en schaalvergroting binnen de landbouw zal het aantal landbouwbedrijven verder afnemen. Vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen kunnen een andere bestemming krijgen. Deze dienen te passen in het buitengebied in een juiste balans tussen de economische normen en ecologische waarde. Rationeel ondernemersbelang en de beleving van sociaal maatschappelijk belang mogen daarmee geen belemmeringen vormen voor de ontwikkeling van de traditionele buitengebiedsfuncties. In principe dienen wel alle activiteiten binnen het bestaande bouwvolume plaats te vinden. Nieuwe activiteiten die op een bedrijventerrein thuishoren zullen in elk geval niet worden gedoogd.
83. We willen een vitale agrarische sector stimuleren, die zorgt voor werkgelegenheid en het landschap. Wij willen een landbouwvisie ontwikkelen met aandacht voor alternatieve verdienmodellen, bijvoorbeeld op het gebied van energieopwekking en natuurontwikkeling met kansen voor een toekomstbestendige landbouw.

84. Agrariërs stimuleren ook zorg te dragen voor natuurbeheer. Wij zien de agrariër als beheerder van ons typerende landschap en betrekken hen graag bij natuurbeheer en mogelijk ook bij gemeentelijk ecologisch groenbeheer.

Arbeidsmigranten

85. Er worden binnen redelijke grenzen mogelijkheden gegeven om seizoenarbeiders te huisvesten. Leegstaande agrarische bebouwing kan hiervoor, onder de geldende voorwaarden, worden gebruikt. We werken dus toe naar het verbieden van huisvesting voor arbeidsmigranten in wijken en dorpen door verblijfbieders. Hiervoor willen we huisvesting op het terrein van de werkgever in het buitengebied of op bedrijventerrein mogelijk maken. Daarnaast onderzoeken we om kleinschalige concentraties van huisvesting buiten wijken en dorpen mogelijk te maken. Bij concrete mogelijkheden wordt de buurt/kern in een vroeg stadium geïnformeerd en geraadpleegd.
86. De huisvesting van arbeidsmigranten moet menselijk en veilig zijn. Hier ligt een verantwoordelijkheid bij werkgevers en de uitzendbranche. We werken actief mee aan initiatieven om de veiligheid voor arbeidsmigranten te waarborgen.
87. We willen dat om passende (tijdelijke) woonruimte te ontwikkelen in gesprek wordt gegaan met werkgevers en uitzendorganisaties. Bij concrete mogelijkheden wordt de buurt/kern in een vroeg stadium geïnformeerd en geraadpleegd.
88. Wij zorgen dat arbeidsmigranten goed op de hoogte zijn van beschikbare taalcursussen, publieke voorzieningen en belangrijke regels die in Nederland gelden. We zetten projecten op om het contact tussen arbeidsmigranten en lokale inwoners te stimuleren.

Cultuur

89. Het CDA stimuleert een actieve deelname van burgers aan culturele vorming en het maatschappelijk leven. Onze culturele infrastructuur (zangkoren, harmonieën, fanfares, schutterijen) levert een toegevoegde waarde aan de gemeente en de afzonderlijke kernen.
90. Activiteiten van maatschappelijk belang dienen financieel ondersteund te worden. Het CDA is voorstander van cultuurprojecten, waarbij het stimuleren van deelname van alle geledingen in de samenleving centraal staat. De gemeente stelt ruimten beschikbaar voor deze activiteiten.
91. Het CDA is voorstander van het in stand houden van een lokale omroep voor radio en televisie (nu OR6). De omroep zal daarbij een bijdrage moeten leveren aan het nader bij de burger brengen van de politiek.

Mobiliteit

92. Het CDA streeft naar een voorziening van vervoer op maat voor alle kernen. Dit vervoer dient afgestemd te zijn op en betaalbaar voor ouderen en gehandicapten zoals de wensbus en Omnibuzz.
93. Niet alleen de wegen binnen de bebouwde kom maar ook de wegen in het buitengebied dienen ten behoeve van burgers, recreatie en het landbouwverkeer in voldoende goede staat gehouden te worden voor de voertuigen waartoe ze geëigend zijn.
94. Bij de aanleg van routestructuren rekening houden met meervoudig gebruik zoals o.a. minder validen, sporters, fietsen, wandelen, skaten, ruiters.

Goed openbaar vervoer

95. Binnen het vervoersaanbod zijn goede OV-voorzieningen belangrijk. Goed en aantrekkelijk OV vermindert de afhankelijkheid van de auto. Het kan in combinatie met nieuwe mobiliteitsconcepten zoals autodelen er zelfs toe leiden dat parkeerplekken worden teruggegeven aan de buurt (nieuwe speelplekken, of toevoegen van groen). Zo verbetert de leefbaarheid.
96. Goede bereikbaarheid van buurten, voorzieningen en bedrijventerreinen in landelijke gebieden is een groot goed. Voor deze plekken zetten wij ons samen met de provincie in voor goede concessies voor het openbaar vervoer.
97. Wij zetten ons in voor de realisering van regionale OV-knooppunten, met goede overstapmogelijkheden en bijbehorende voorzieningen (stalling fietsen, oplaadmogelijkheden elektrische fietsen, beschut overstappen).
98. Wij zetten ons in op nieuwe hoogwaardige vormen van Openbaar Vervoer, ook in de landelijke gebieden. Dat kan door dunne OV-lijnen te bundelen tot een dikkere lijn waar de bus vaker rijdt (bijv. eens per kwartier). Dit moet samengaan met maatwerkoplossingen ten behoeve van het voor- en natransport.
99. Met (Collectief) Vraagafhankelijk Vervoer willen wij nog beter inspelen op de vraag van de reiziger. Vraagafhankelijk vervoer kan een belangrijke aanvullende functie hebben in het voor- en natransport naar reguliere OV-verbindingen. Wij willen reizigers op aanvraag vanuit diverse locaties naar OV-haltes vervoeren (voorbeeld: Texelhopper/Jo bin der). Wij stimuleren op dit gebied maatschappelijke initiatieven (een belbus zoals 'Klaartje' in Culemborg) en innovaties op ICT-gebied.
100. Nieuwe combinaties in het doelgroepenvervoer bieden nieuwe mogelijkheden. Inwoners kunnen zelf bijdragen aan duurzaam vervoer door bijvoorbeeld gebruik te maken van huurauto's, autodelen, etc.
101. Bedrijven kunnen werknemers stimuleren tot duurzamer vervoer. Wij helpen bedrijven door belemmeringen die zij ervaren weg te nemen.

102. Wij vinden dat mensen met een beperking zonder hinder gebruik moeten kunnen maken van het openbaar vervoer. Daarom willen wij bijvoorbeeld de bushaltes (en/of de bussen) op een goede instap hoogte brengen.

Woonaanbod: ruim baan voor starters, doorstromers en senioren

103. Er zijn op dit moment te weinig geschikte woningen. Wij willen extra aandacht voor de lastige positie van starters, senioren, mensen met een kleine portemonnee en eenpersoonshuishoudens bij het vinden van een geschikte huur- of koopwoning.
104. In de gemeente zijn, getuige de planvoorraad, nog vele inwoners die een eigen woning willen bouwen. Het CDA wil hiertoe maximale mogelijkheden bieden.
105. Zolang de wetgever dit toestaat blijft het CDA er voorstander van, dat voor uit te geven bouwkavels sociaal en economisch gebonden het eerst in aanmerking komen. Voor particuliere projecten blijft gelden dat ook hiervoor de beschikbare contingenten bepalend zijn.
106. Om de wachtlijsten voor een woning weg te werken is voor de korte termijn meer (sociale) woningbouw nodig. Wij zetten extra in op de bouw van levensloopbestendige woningen voor senioren. Dit is niet alleen goed voor de woonbehoefte van toekomstige senioren; ook stimuleert de bouw van levensloopbestendige woningen de doorstroom op de woningmarkt.
107. Het bouwen van tijdelijke woningen (flexwonen) is een effectief middel in de strijd tegen woningnood dat snel kan worden toegepast. Hiermee bieden we perspectief aan mensen met een acute woonvraag, die met de reguliere woningtoewijzing tussen wal en schip vallen. Denk hierbij zoal aan starters, gebroken gezinnen, mensen die een baan gevonden hebben in een nieuwe omgeving. Wij zetten hierbij maximaal in op de mogelijkheden voor versnelde bestemmingsplanprocedures en de bouw van tijdelijke woningen (mogelijk op basis van Crisis- en Herstelwet').
108. In onze gemeente kiezen we voor 'bouwen voor de eigen behoefte'.
109. We willen binnen de wettelijke kaders bij nieuwbouwwoningen zo veel mogelijk voorrang voor inwoners van de gemeente. Kopers moeten een sociaal en/of economische binding hebben met de woonplek. Dit wordt onderdeel van de verkoopvoorwaarden van nieuwe woningen.
110. Wij zetten ons maximaal in voor het flexibel omgaan met bijzondere woonvormen. De combinatie van wonen en zorg voor een gehandicapt kind of familie in de directe woonomgeving vindt het CDA vanzelfsprekend. Hiervoor kan de gemeente vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven, waarna de opstal, als de zorgtaak is beëindigd, wordt verwijderd.

111. Bij de nieuwbouw van woonwijken wordt duurzaam, klimaatneutraal en meer groen de norm. We bevorderen mogelijkheden voor de opvang en het hergebruik van regenwater.
112. Iedere burger wil in een veilige en fraaie omgeving wonen. Daar waar blijkt dat in het verleden gebouwd is op een wijze die blijkbaar niet meer voldoet aan de huidige wensen zullen wegen gezocht moeten worden om tot aanpassing te kunnen komen. Dit kunnen verbeteringen inhouden van zowel de woningen als de woonomgeving.
113. Het eigen woningbezit wordt bevorderd. In dit kader kan ook meegewerkt worden aan de verkoop van woningen van woningbouwverenigingen aan de huurders. Terughoudendheid is gewenst bij de grotere en goedkopere huurwoningen omdat voor deze categorie een specifieke doelgroep bestaat die op deze woningen is aangewezen.
114. Het CDA is er voorstander van dat binnen redelijke randvoorwaarden burgers zoveel mogelijk de vrijheid wordt gelaten om in eigen beheer en volgens eigen inzichten en wensen te bouwen.

Wonen: kiezen voor kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit

115. Voor het CDA is het woonbeleid gericht op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit en maatwerk. Met de woningcorporatie maakt de gemeente gerichte prestatieafspraken over de hoeveelheid en de kwaliteit van het woningaanbod. We willen woningbouwcorporaties meer ruimte geven om met bouw en de verduurzaming aan de slag te gaan.
116. Er moet een oplossing komen voor de enorme hoeveelheid regels voor woningbouwinitiatieven. We maken flexibele woonvormen voor starters mogelijk door een daadkrachtige aanpak. Deze woonvormen kunnen ook ingezet worden voor andere doelgroepen (bijv. statushouders, daklozen en eenpersoonshuishoudens).
117. We omarmen particuliere wooninitiatieven. Nieuwe woonconcepten krijgen vrijheid en medewerking om te ontwikkelen. Dit draagt optimaal bij aan de diversiteit en het aantal woningen. Het CDA stelt zich op als aanjager van innovatie op dit gebied.
118. Het CDA zet zich in om samen met de inwoners naar een verantwoorde energietransitie te gaan waarin de belangen van burgers, overheid en leveranciers zorgvuldig en samen worden gewogen.

Afvalbeleid

119. Een schoon en duurzaam milieu is zeer van belang voor de leefbaarheid. Er zal sterk ingezet worden op het voorkomen en hergebruiken van afval. Pas daarna komen respectievelijk de opties verbranden en storten in beeld. In dit kader zal het gescheiden inzamelen van afval nog verder

worden uitgebouwd. Initiatieven die hieraan bijdragen verdienen alle ondersteuning.

120. Het CDA is voorstander van het in stand houden dat grof afval ook aan huis kan worden opgehaald bij die mensen die dat zelf niet kunnen afvoeren. In principe zal hier echter wel een kostendekkend tarief voor moeten worden gerekend.
121. Het CDA is voorstander van een adequaat functionerende milieustraat tegen redelijke kosten en op redelijke afstand. Dit mede ter voorkoming van zwerfvuil.
122. Nederland is op weg naar een meer circulaire economie, waarin hergebruik van producten op termijn de norm is. Zover zijn we nog niet, maar de wereld van de afvalinzameling is al wel volop in beweging. Dit maakt nieuwe keuzes mogelijk, en misschien ook noodzakelijk. Wij kiezen voor een gemeente die de afvalinzameling organiseert, en bewoners, ondernemers en organisaties prikkelt en met goed voorbeeldgedrag inspireert om de hoeveelheid restafval terug te dringen.
123. Het CDA wil dat de lokale overheid helpt door bewustwording en verbinding te zoeken tussen bedrijven, organisaties en lokale initiatieven die met circulaire economie bezig zijn.
124. Wij kiezen voor een afvalbeleid, waarin hergebruik van materialen als glas, papier, plastics, elektrische apparaten en textiel voorop staat. Bij de keuze welke manier van inzamelen het meest voordelig is betrekken wij bewoners, bedrijven en organisaties.

4. EEN STERKE SAMENLEVING ACTIVEREND, VERNIEUWEND EN SOCIAAL IN EEN TOERISTISCH EN ONDERNEMEND KLIMAAT

We zijn een ondernemende gemeente. Veel agrariërs verdienen, vaak al generaties lang, hun boterham met akkerbouw, tuinbouw en veeteelt. Parallel aan de schaalvergroting in de agrarische sector groeide vanaf de jaren '50 van de vorige eeuw, ook de industrie en de beoogde mijnbouw (Staatsmijn Beatrix). Tegenwoordig vormen de industrie en agrarische sector nog altijd belangrijke pijlers van onze economie. Dit willen we naar de toekomst toe graag zo houden.

Er zal aandacht moeten zijn voor een vitaal platteland dat gekenmerkt wordt door een aantrekkelijk landschap en een duurzaam beschermde natuur. Ook nieuwe en andere economische activiteiten, die zich verdragen met het karakter van het gebied moeten probleemloos ontwikkeld kunnen worden. Essentieel voor een leefbaar platteland is daarbij het samenspel tussen de invulling van het buitengebied en de dorpen en buurtschappen.

Agrarische bedrijven vormen een belangrijke onderdeel van de economie. De sector staat echter voor uitdagingen. De focus ligt dan ook op duurzame, innovatieve en toekomstbestendige agrarische familiebedrijven. Waar nodig en mogelijk wordt ruimte geboden om functies om te vormen en/of activiteiten te verbreden. De gemeente faciliteert bedrijvigheid, hierbij ligt het accent op kleinschalige en ambachtelijke bedrijven. Ontwikkeling van bestaande solitaire bedrijfslocaties kan enkel indien deze ontwikkelingen ook op lange termijn (blijven) passen in de omgeving.

Het CDA wil op een duurzame wijze perspectief bieden. Daarbij gaat het om evenwicht tussen economische, sociale en ecologische aspecten. De overheid stelt in overleg met betrokkenen de kaders waarbinnen ontwikkelingen worden opgepakt. Te vaak ontstaat bij beheerders en bewoners van het platteland een gevoel van "op slot zitten". Dat kan en mag niet. Het CDA-Roerdalen vindt dat de gemeentelijke overheid hierin een belangrijke rol dient te vervullen. Ondernemersvriendelijkheid dient een kenmerk te zijn van de gemeente Roerdalen. Tevens is experimenteerruimte nodig om creativiteit en plattelandsontwikkeling een kans te geven.

Het is van belang om, met name de agrarische sector, blijvend perspectief te bieden mede vanwege hun rol als beheerder van het landelijk gebied. Naast producent van voedsel is de agrariër degene die door levering van groene diensten zoals natuur- en landschapsbeheer, vergroten van de toegankelijkheid van gronden voor recreatie en door waterbeheer een grote bijdrage kan leveren aan het landschap. Hier moet meer op worden ingespeeld. Om echte

vernieuwing mogelijk te maken zullen er ook vernieuwende ideeën moeten komen. (Bouw-, Landbouw-) Grond heeft een economische waarde die profijtelijk gemaakt kan worden: hetzij voor wonen, werken en/of recreëren. Een juiste balans moet gevonden worden in enerzijds de economische norm en de ecologische waarde, maar anderzijds in rationeel ondernemersbelang en de beleving van sociaal maatschappelijk belang.

Kansen voor nieuwe economische dragers, zoals recreatie en toerisme, groene diensten, combinaties van agrarische bedrijvigheid en zorg, dienen te worden opgepakt. Ook ontwikkelingen in hernieuwbare energie dienen niet bij voorbaat ontmoedigd te worden maar bespreekbaar te zijn in een nog te realiseren kader waarin de diverse belangen zorgvuldig kunnen worden gewaardeerd én afgewogen in het zoeken naar een goede en verantwoorde balans.

De gemeente faciliteert bestaande bedrijven, waarbij het accent ligt op kleinschaligheid en ambachtelijkheid. Roerdalen heeft geen ruimte voor nieuwe grootschalige industriële bedrijvigheid. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is in Roerdalen de standaard. Ondernemers zijn hierin actief, ontplooiën zelf initiatieven en stimuleren elkaar. De exploitatie van voorzieningen en accommodaties wordt in meerdere situaties gecombineerd met vormen van begeleid werken, arbeidsparticipatie, sociale activering en arbeidsintegratie.

Tegen de noordwest grens van de gemeente Roerdalen, op grondgebied van Roermond, ligt de autosnelweg A73. De op- en afritten sluiten aan op de belangrijkste provinciale wegen in Roerdalen: de Keulsebaan - Herkenboscherweg (N570), de Heinsbergerweg - Provinciale weg - Karkenerweg (N293) en de Brunsummerweg - Echterboschbaan (N274). Het verkeersnetwerk bestaat verder uit het onderliggende wegennet uit dorpsverbindingswegen en het aanverwante netwerk in kernen en buitengebied. Een betere verbinding tussen de A73 en de N293 dient er te komen buiten de kom.

Het openbaar vervoer in Roerdalen bestaat uit busverbindingen in elk dorp. Voor aansluiting op het spoor is Roerdalen aangewezen op het station van Roermond of Echt.

Het afwisselende landschap en de daarbinnen aanwezige cultuurhistorie maakt Roerdalen tot een uitstekende plek om te recreëren. Enerzijds gaat het hierbij om recreatief gebruik van het landschap en de daarbinnen gelegen routenetwerken, door inwoners uit de gemeente en de directe regio. Anderzijds heeft het landschap ook een aantrekkingskracht op bezoekers vanuit een meer toeristisch perspectief. Toerisme vormt dan ook een belangrijke economische pijler voor Roerdalen. Kijkend naar het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen dan ligt de focus op een kwalitatief goed en onderscheidend aanbod. Er is veel concurrentie, dus innoveren is en blijft belangrijk, net als het vinden van een goede balans tussen beleving van natuur en landschap en het behoud hiervan.

Specifiek voor het buitengebied bestaat de behoefte om het routenetwerk, voor verschillende gebruikersgroepen (fietsers, wandelaars, mountainbikers en ruiterroutes) op peil te houden. Naast deze routenetwerken gaat het ook over het faciliteren van toerisme. Roerdalen staat hierbij natuurlijk niet op zichzelf, maar is verbonden met de regio. Zowel binnen Nederland als met Duitsland.

Platteland vernieuwing / Economie

125. Als gevolg van de doorgaande bedrijfsbeëindigingen en schaalvergroting binnen de landbouw zal het aantal landbouwbedrijven verder afnemen. Vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen kunnen een andere bestemming krijgen. Deze dienen te passen in het buitengebied in een juiste balans tussen de economische normen en ecologische waarde. Rationeel ondernemersbelang en de beleving van sociaal maatschappelijk belang mogen daarmee geen belemmeringen vormen voor de ontwikkeling van de traditionele buitengebiedsfuncties. In principe dienen wel alle activiteiten binnen het bestaande bouwvolume plaats te vinden. Nieuwe activiteiten die op een bedrijventerrein thuishoren zullen in elk geval niet worden gedoogd.
126. De CO₂ reductie is voor de agrarische sector een enorme opgave waarvoor het CDA, in goed overleg met betrokkenen, zich sterk zal maken om tot acceptabele oplossingen te komen. Om de gebiedsfuncties beter tot hun recht te laten komen zal de gedragen omgevingsvisie onvermijdelijk zijn.
127. Het CDA is nadrukkelijk van mening dat het menselijk aspect een prominente rol moet spelen bij de CO₂ reductie voor de agrarische sector. Meer perspectief i.p.v. een kille sanering.
128. Waar financieel haalbaar dienen, zoveel mogelijk, nog ontbrekende nutsvoorzieningen te worden aangelegd.
129. Karakteristieke bebouwing en landschappen dient in stand te worden gehouden.
130. Het CDA wil aandacht voor een ruimer waterbeheer in samenspraak met het Waterschap.

Ruimtelijke ordening

131. Continu is er sprake van met elkaar tegenstrijdige ruimte-claims. Dit vergt steeds opnieuw een weloverwogen en gemotiveerde afweging. In principe worden claims die een meerwaarde hebben voor de gemeenschap met voorrang gehonoreerd.
132. Nieuwe bestemmingsplannen zijn voor de burger helder en duidelijk en bevatten geen onnodige beperkingen. Actualisering van oude bestemmingsplannen is gewenst. Bestemmingsplannen dienen voldoende flexibel te zijn en gehanteerd te worden.

133. Voor een goede en evenwichtige ontwikkeling van de diverse bestemmingsplannen binnen de kernen en ter voorkoming van speculatie is het vooral voor de woningbouw van belang dat de gemeente de gronden verwerft. Daar waar dat niet mogelijk is dienen evenwichtige exploitatie-overeenkomsten te worden gesloten.
134. Bewoners worden van gemeentelijke planvorming, met name wanneer dit de openbare ruimte betreft, op de hoogte gebracht en krijgen tijdig de mogelijkheid hierop te reageren. Wanneer hun inbreng binnen de randvoorwaarden past wordt deze gehonoreerd, mits er voldoende draagvlak is bij de medebewoners.
135. De gemeente moet de mogelijkheden die de Omgevingswet geeft om het landelijk gebied een impuls te geven optimaal benutten en verantwoord middelen en menskracht daartoe inzetten. Energietransitieprojecten, in dit kader, kunnen daaraan eveneens bijdragen.
136. Het overgangsgebied tussen bebouwing en buitengebied moet kwalitatieve aandacht hebben. Een stringent planologisch beleid is juist in deze overgangsfase noodzakelijk.
137. Het CDA is er voorstander van dat binnen redelijke randvoorwaarden burgers zoveel mogelijk de vrijheid wordt gelaten om in eigen beheer en volgens eigen inzichten en wensen te bouwen.

Iedereen wil wonen in een veilige, schone en plezierige wijk!

138. Wij zorgen dat buurten veilig zijn. Daarbij stimuleren we bewoners actief te zijn in de buurt en we verhogen de mogelijkheden voor bewoners om medeverantwoordelijkheid te dragen. We verhogen het vertrouwen in organisaties, de bekendheid van de professionals en de samenwerking in de wijk.
139. We hebben aandacht voor de oorzaken van onveiligheidsgevoel en pakken deze zo mogelijk samen met bewoners aan.
140. Mensen zelf vormen de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Initiatieven zoals buurt WhatsApp of beter SignalApp groepen en buurtouders die jongeren aanspreken, stimuleren we.
141. Afgelopen jaren stijgt het aantal buurtruzies en met het vele thuiswerken door coronamaatregelen ontstaan soms ergernissen tussen burens. Wij zetten samen met woningcorporaties in op wijkcoördinatoren en buurtbemiddeling in plaats van escalatie en de gang naar de rechter.

Flexibel en circulair bouwen

142. Voor de lange termijn kiezen wij voor meer flexibel bouwen. Dit houdt in dat steeds meer woningen en andere gebouwen aanpasbaar zijn in geval hun bestemming verandert.

143. Het CDA vindt het belangrijk dat procedures voor aanvragen en initiatieven makkelijker en sneller opgepakt worden. Dit kan de gemeente doen door het vaststellen van bestemmingsplannen efficiënter in te richten, meer maatwerk te geven in plaats van afvinklijstjes, meer ruimte te geven aan bouwtechnische innovaties en minder angst voor jurisprudentie.
144. Veranderingen in de woonomgeving gaan de buurtbewoners aan. Wij vinden het daarom vanzelfsprekend dat bewoners worden betrokken bij bouwinitiatieven in hun woonbuurt.
145. Het CDA wil demontage en hergebruik van materialen stimuleren en sloop verminderen. Door circulair bouwen en het werken met uitneembare onderdelen aan te moedigen slaan we drie vliegen in één klap. We maken woningen van duurzaam materiaal, die relatief snel kunnen worden gebouwd/gedemonteerd, en die geschikt zijn voor alle levensfasen.

Bouwen op de goede plek

146. In Roerdalen, is inbreiding van nieuwe woonbebouwing een efficiënt instrument om de bevolkingskrimp het hoofd te bieden. Daarom kijken we in de woningbouw allereerst naar de mogelijkheden van herbestemming, transformatie en verdichting van de bebouwde omgeving. We willen dat het groen en speeltuinen hierbij worden ontzien. Pas daarna kijken we naar uitbreiding van woningen aan de randen van de kernen.
147. Wij investeren in een zichtbare vergroening van de woonomgeving. Parken, speelweides, volkstuinten en gemeentelijke natuur vergroten de leefbaarheid en zijn van steeds groter belang voor afkoeling bij hitte of de opvang van regenwater bij extreme buien.
148. Belangrijk is de bereikbaarheid van voorzieningen en de veiligheid van de leefomgeving. Voor mensen met een ernstig psychische aandoening of ouderen is het van belang dat er voldoende passende woonruimte met zorg dichtbij aanwezig is.
149. Het CDA wil dat planontwikkelingen meer vanuit een totaalvisie op de dorpskern tot stand komen. Wij zien de gemeente als bewaker van integraliteit en pakt deze rol in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet.

Kwaliteit van de woonomgeving

150. De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder. Wij willen de groene openbare ruimte aantrekkelijker maken om te bewegen, te zijn en te ontmoeten. De gemeente legt 'spelen in het groen' vast als ruimtelijke functie. Het CDA vindt dat openbare groenstroken beter kunnen worden benut. Het houdt delen met veel bebouwing koeler in de

zomer, gaat wateroverlast tegen en zorgt voor versterking van de biodiversiteit. Hierbij denken we aan natuurlijke afscheidingen zoals een houtwal om een parkeerplaats maar ook aan een bloemrijk bermbeheer. Door als gemeente het groen ecologisch te onderhouden en chemische middelen te verbieden geven we het goede voorbeeld.

151. Gemeenten moeten 'waterslim' worden zodat we de pieken in regenval en droogte beter aankunnen. Het CDA wil groene daken, het afkoppelen van hemelwater op het riool en energiebesparende maatregelen stimuleren. Europese en nationale subsidieregelingen moeten hiervoor meer worden ingezet.
152. Ten aanzien van plaatsing windmolens en zonnecollectoren vindt het CDA het essentieel dat er lokaal voldoende draagvlak is en zo mogelijk lokaal eigenaarschap, voordat plannen worden uitgevoerd.
153. Het is belangrijk dat de gemeente over het niveau van groenonderhoud communiceert met omwonenden. Wij willen bewoners meer inbreng geven over het groen in hun buurt. Willen mensen hoogwaardig groen in hun buurt, dan vragen we in ruil daarvoor hun bijdrage bij het onderhoud van dit groen. Ze kunnen snippergroen van de gemeente adopteren. De gemeente faciliteert de bewoners waar nodig met materialen en kennis, en organiseert hiertoe een vast aanspreekpunt.
154. Uitgangspunt is dat de samenleving als eerste verantwoordelijkheid neemt en dan pas de overheid. We leren onze kinderen dat spelen in de omgeving van water gevaarlijk kan zijn, dat speeltuinen en klimrekken risico's met zich mee kunnen brengen en accepteren dat de overheid niet overal een oplossing voor hoeft te bedenken.
155. De inrichting van de openbare ruimte mag niet het sluitstuk zijn van economische activiteiten in de omgeving. De zorg voor een aantrekkelijke en toegankelijke inpassing in de omgeving is een vast onderdeel van ontwikkelopgaven. Het CDA blijft erop toezien dat de openbare ruimte niet vervuult en verloedert, maar dat wordt gewerkt aan een schone, hele en veilige gemeente.
156. Iedereen moet op een veilige manier op pad kunnen. De openbare ruimte moet veilig zijn, door bijvoorbeeld het toepassen van slimme verlichting. Zo zorgen we voor zelfstandige mobiliteit van kinderen en ouderen.
157. Het CDA blijft erop toezien dat openbare ruimten en gebouwen goed toegankelijk zijn, hindernissen worden gesignaleerd en verholpen.
158. De gemeente ondersteunt collectieve oplossingen die inwoners zelf bedenken om beter voor elkaar te kunnen zorgen. Wij willen bijvoorbeeld meer bankjes voor ontmoeting en zodat ouderen kunnen uitrusten.

Right to challenge

159. Wij willen dat inwoners en verenigingen het recht krijgen (Right to challenge) om de uitvoering van een collectieve voorziening van de overheid over te nemen (tegen minder of gelijke kosten). Dit kan om van alles gaan: van onderhoud van snippergroen om het huis, het beheer van sportvelden door de club tot de zorg voor ouderen.

Investeren in goede bereikbaarheid

160. Goede bereikbaarheid stelt mensen in staat om te participeren in de samenleving en draagt bij aan verbetering van de leefomgeving.

161. Op korte afstanden is de fiets een aantrekkelijk, schoon en gezond vervoermiddel. Wij kiezen voor een veilig en fijnmazig fietsnetwerk.

162. Wij zetten in op de realisering van veilige fietspaden. In combinatie met de opkomst van de elektrische fiets nodigen snelle routes uit vaker op de fiets te stappen en om langere afstanden af te leggen. Dit vermindert tegelijkertijd de druk op wegen en het milieu.

163. Het CDA streeft naar een voorziening van vervoer op maat voor alle kernen. Dit vervoer dient afgestemd te zijn op en betaalbaar voor ouderen en gehandicapten.

164. De bereikbaarheid die het CDA beoogt, borgt niet alleen een veilige en toegankelijke dorpskern voor haar inwoners en haar recreërende bezoekers maar ook de dorpen onderling en Roerdalen als gemeentelijk geheel.

165. Het CDA doelt met bereikbaarheid naast de fysieke ook op de digitale bereikbaarheid en de daarvoor benodigde infrastructuur.

Ontmoeten

166. De fysieke omgeving kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van contacten tussen inwoners: daarom zoeken we actief naar goede ontmoetingsplekken en we faciliteren die waar nodig. Hierbij kan gedacht worden aan gemeenschappelijke (multifunctionele) ruimten/ binnentuinen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Niet altijd het klassieke buurthuis; het kunnen ook kerken, kringloopwinkels of koffiecorners van supermarkten zijn.

167. Iedereen hoort erbij. Het is belangrijk dat mensen elkaar ontmoeten buiten de eigen 'bubbel'. We stimuleren ontmoetingen tussen mensen met goede banen en opleidingen met inwoners in een kwetsbare positie. Dat draagt bij aan wederzijds inlevingsvermogen en empathie.

Levendigheid en saamhorigheid: voor een sterk en vitaal verenigingsleven

168. Wij maken ons sterk voor een vitaal verenigingsleven. Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Hier leert jong en

oud om samen te werken, om te gaan met teleurstellingen, en verantwoordelijkheid te nemen.

169. Het CDA wil voor verenigingen dat regels en vergunningen worden verminderd. Geeft verenigingen en clubs meer ruimte voor initiatief. Het is goed als voor hun plannen en ideeën de ruimte krijgen waar mogelijk kan worden volstaan met algemene regels of met een melding.
170. Benodigde vergunningen zijn voor verenigingen bij voorkeur doorlopend (zodat deze niet periodiek verlengd hoeven te worden). Verstrekken van kleine subsidies (bijvoorbeeld onder €5000) krijgen een lichte verantwoordingsplicht. Dus zonder uitgebreide administratie en regels.
171. Wanneer vrijwilligers- en verenigingsactiviteiten in het verlengde liggen van alledaagse (vergunningsvrije) activiteiten, zoals bijvoorbeeld bij een concert of tentoonstelling in een kerk, willen wij willen soepel omgaan met evenementenvergunningen.
172. Verenigingsgebouwen zijn vrijgesteld van de OZB.
173. Daar waar voorzieningen onder druk staan worden deze bij voorkeur ingericht voor meerdere gebruikers. Zo kunnen voorzieningen langer behouden blijven. Scholen, zorginstellingen en verenigingen maken bijvoorbeeld gebruik van hetzelfde gebouw.

Vrijwilligers

174. Vrijwilligers vormen een onmisbare schakel in de leefbaarheid. De gemeente kan veel doen om het vrijwilligers- werk leuker en vooral ook makkelijker te maken. Dit door bijvoorbeeld de regels voor onkostenvergoedingen te versoepelen, de administratieve lasten te verminderen en trage procedures te voorkomen. Vanuit de gemeente is er een contactpersoon voor iedere vrijwilligersorganisatie.

Kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk

175. Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming en toegang heeft tot plekken waar kunst en cultuur tot leven komen. Daarom is het belangrijk dat er laagdrempelige voorzieningen voor de beoefening van (amateur)kunst zijn en dat deze voorzieningen financieel worden ondersteund door de gemeente.
176. Het CDA wil dat bijstandsgezinnen en gezinnen op de armoedegrens ook deel kunnen nemen aan sport en culturele activiteiten. We willen hun deelname stimuleren door het aanbod voor hen goedkoper te maken door bijvoorbeeld een lokale kortingspas of gratis openbaar vervoer.
177. De gevolgen van corona voor de cultuursector zijn groot. We willen lokale kunst- en cultuur gezelschappen zo snel mogelijk op verantwoorde wijze weer verantwoord hun gang te laten gaan. Naast de door hen verzorgde lessen, repetities en bijeenkomsten dragen deze activiteiten ook bij het

gemeenschapsgevoel en het verminderen van eenzaamheid. Wij willen daarom een steunpakket cultuur. Het CDA wil amateurverenigingen en (private) cultuur-educatieve organisaties faciliteren door te korten op huurlasten van les- en repetitieruimtes. Omdat huurkorting niet zoals subsidies tot inkomsten wordt gerekend is aftrek van de NOW-steun niet aan de orde. Met dit steunpakket cultuur in de gemeente kan een tegemoetkoming of overbrugging worden verzorgd om omzetschade bij ZZP'ers en culturele instellingen te dekken.

178. Het uitschrijven van opdrachten en prijsvragen voor realisatie van kunstwerken aan lokale kunstenaars biedt een goede mogelijkheid om hen te ondersteunen en te laten bloeien.
179. Het CDA streeft er naar in iedere kern een eigentijdse bibliotheek voorziening in stand te houden.
180. Een samenhangende programmering en de promotie van periodiek terugkerende festivals en cultuur-evenementen tracht het CDA te bevorderen.
181. Het CDA wil datgene wat is opgebouwd op cultureel gebied tenminste in stand houden. Het verdient ondersteuning van de gemeente dat inzet voor de amateurkunst-beoefening kan worden behouden.
182. Het is van belang dat de gemeente Roerdalen een jaarlijkse sport-vrijwilligers- en/of cultuurprijs instelt omdat het bijdraagt aan de verbinding in en tussen de verschillende kernen.

Cultureel erfgoed

183. Wij tonen respect voor onze waarden en ons cultureel, religieus, agrarisch en historisch erfgoed, aan dialecten en streektalen, en feesten van gemeenschappelijkheid, zoals Kerst en carnaval.
184. Wij willen dat er een toekomstvisie komt van ons cultureel- en religieus erfgoed. Een door het Rijk gemaakte inschatting laat zien dat er de komende jaren tussen 30 en 80% van alle Nederlandse kerken leeg kan komen te staan. Om ons erfgoed voor de komende generaties bewaard en toegankelijk te houden willen we hiermee het keuzeprocés van de eigenaars stimuleren en ondersteunen.
185. Het CDA zal zich inzetten voor het instandhouden van ons cultureel erfgoed, inclusief waardevolle dorpsgezichten en panden.

5. EEN EERLIJKE EN DUURZAME ECONOMIE, EFFECTIEF EN MILIEUBEWUST, OP EEN GEZONDE EN VEILIGE MANIER

Saamhorigheid en nabuurschap zijn belangrijke pijlers in onze gemeenschap, we zijn met elkaar verbonden. Dit zie je terug in het rijke culturele en verenigingsleven in onze gemeente. Toch is behoud hiervan niet vanzelfsprekend. Algemene trends en demografische ontwikkelingen zetten druk op deze kernwaarden. We staan met elkaar voor de uitdaging om deze kernwaarden vast te houden en door te geven aan toekomstige generaties. Naast kernwaarden gaat het hierbij ook om sociaal, maatschappelijke en economische voorzieningen, waarbij ook de bereikbaarheid van voorzieningen een belangrijker rol speelt. Leefbaarheid gaat ook over een gezond woon- en leefklimaat. Een aantrekkelijke woonomgeving waarin je prettig kunt verblijven, die uitnodigt om elkaar te ontmoeten en te bewegen draagt bij aan het welbevinden van inwoners, zowel fysiek als mentaal. Specifiek voor Roerdalen geldt hierbij de interactie met, en de toegankelijkheid van, het buitengebied. Juist dit maakt het wonen in Roerdalen zo bijzonder!

Het is onmiskenbaar van belang, bij te dragen aan de ontwikkeling van onze burgers door het zorgen voor goed onderwijs. In onze gemeente zal zeker BO (Basis Onderwijs) een goede ondersteuning moeten hebben. Het onderwijs moet toekomstgericht zijn waarbij met name ontwikkelingen op het gebied van ICT gevolgd moeten worden.

Wij maken serieus werk van een eerlijke en een duurzame economie. Een economie met ruimte voor lokaal ondernemerschap. Het is meer dan terecht dat de gemeente met lokale ondernemers gezamenlijk optrekt in de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, werkgelegenheid en scholing. Eerlijk ondernemerschap kenmerkt zich door bewust te zijn van de impact op de omgeving en door continuïteit op de langere termijn voorop te stellen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociaal ondernemerschap stimuleren we.

De welvaart en voor een belangrijke mate het welzijn wordt bepaald door de economische ontwikkeling. Ons land is nog steeds sterk economisch en technologisch ontwikkeld. Stilstand is achteruitgang. Er zal steeds aan verbetering en verandering gewerkt moeten worden anders raken we achterop. Dat geldt landelijk maar ook lokaal. We moeten onze industriële bedrijven, de agrarische sector en het MKB mogelijkheden geven om zich aan te passen aan de moderne eisen en ontwikkelingen. Startende ondernemers moeten daarbij extra aandacht en ondersteuning krijgen, bijvoorbeeld als zij thuis starten.

Een belangrijk toekomstperspectief zal recreatie- en toerisme geven. Zowel landelijk als provinciaal wordt dat als een speerpunt opgepakt. Onze gemeente leent zich bij uitstek voor invulling binnen dat speerpunt. Aangekoppeld aan voorzieningen, fiets- en wandelroutes, monumentale panden en natuur (tuinen en molens) liggen daar bijzondere kansen die we samen met ondernemers moeten oppakken. Aangesloten kan worden op regionale en grensoverschrijdende netwerken. Binnen dat alles kunnen ook culturele activiteiten op een bijzonder wijze worden ingepast. Culturele voorzieningen kunnen een sterke aantrekkingskracht genereren en daarmee een bijdrage leveren aan economische activiteiten.

Nederland werkt aan een energiesysteem waarbij op termijn nauwelijks nog CO₂ vrij komt. In 2050 moet de energievoorziening bijna helemaal duurzaam en CO₂-neutraal zijn. Een overgang naar een duurzame energievoorziening is belangrijk om klimaatverandering tegen te gaan. Ook zijn er in Nederland steeds minder fossiele brandstoffen, vooral aardgas, beschikbaar. En wil Nederland niet volledig afhankelijk zijn van energie afkomstig uit andere landen.

Er ontstaat steeds meer inzicht in de effecten van menselijk handelen op de verandering van ons klimaat en ecosysteem. Het besef groeit dat een andere benaderingswijze nodig is. Het gaat hierbij over de wijze waarop we omgaan met effecten van een veranderd klimaat. Over de verduurzaming van onze energie- en warmtevoorziening. Over de hoeveelheid CO₂ die we produceren én over de wijze waarop we omgaan met onze fossiele grondstoffen. Voor 2050 werken we toe naar een circulaire economie en een klimaatbestendige leefomgeving. De verduurzamingsopgave is voor gemeenten een uitdaging op zowel fysiek als sociaal vlak. De ambitie voor Roerdalen ligt op 70% hernieuwbare energie in 2030. Het CDA wil de verduurzamingsopgave betaalbaar en behapbaar voor de inwoners uitvoeren. Met een groene en schone leefomgeving, investeringen in schone energie en vermindering van de CO₂-uitstoot dragen we bij aan de doelen van Parijs als referentiepunt. Daarbij staan wij voor een eerlijke balans tussen de lokale lusten en lasten van het klimaatbeleid. We betrekken inwoners vooraf bij grote besluiten.

Verbinding gaat over het elkaar verstaan. Door de afstand in tijd te verkleinen, door elkaars taal te spreken en door te leren zien wat we gemeenschappelijk hebben. Wij zien drie maatschappelijke vernieuwingen die wij daarom urgent achten en die we politiek en maatschappelijk willen stimuleren. Samen met iedereen die zich hier ook volop voor inzet, van welke levensovertuiging of maatschappelijke achtergrond dan ook.

Van ratrace naar **relaties**:

Een opleiding garandeerde zekerheid, een baan, een plek in de samenleving. Het heeft mentaal grote consequenties dat deze zekerheden in onze flexsamenleving wegvallen. Het voelt alsof we steeds harder moeten fietsen

om niet om te vallen. De samenleving snakt naar een cultuur waarin tegenslag niet als falen wordt gezien, om hulp vragen niet als zwakte en een stap terug doen niet als afgang. Het leven is zelden één opgaande lijn. Wanneer we in onze prestatie maatschappij iedereen en onszelf steeds de maat nemen aan de hand van kortstondig succes, komt er weinig terecht van samenwerking, van polderen, van ruimte om te leren en op adem te komen. Ratrace wordt afvalrace. We hebben een nieuwe cultuur nodig van relaties: betrokkenheid, openheid, met oog voor risico's – en dus ook voor falen – én voor kansen om weer op te krabbelen, terwijl we elkaar vasthouden. Daar horen rechten én plichten bij.

Van regelzucht naar **burgerruimte**:

Maakbaarheid en controledwang zijn de dominante karaktertrekken van de moderne samenleving geworden. Als er iets fout gaat, roepen we gelijk om een schuldige, komen er regels, protocollen en procedures om alles nog beter in de hand te hebben en risico's uit te sluiten. Het gevolg is een wantrouwend toezichtcomplex met een schijn van veiligheid. het is zaak om te bevorderen dat het binnen de samenleving gemakkelijk is om goed te zijn. Dit vraagt om een cultuur waarin mensen, bedrijven en instellingen natuurlijk proberen om de beste te zijn, niet voor het marktaandeel, maar zodat we er allemaal van kunnen leren. En dit vraagt een cultuur van vertrouwen: vertrouwen in elkaar, in het besef dat er dankzij de ander iets goeds kan opbloeien.

Van winst naar **waarden**:

Maatschappelijk en economisch succes worden afgemeten in geld. Bij alle beslissingen in de civil society, het openbaar bestuur en de economie is het van belang de vraag te stellen: hoe wordt het menselijk leven, het samenleven en het leven met de schepping nu en later het beste gediend? De VN die duurzame ontwikkelingsdoelen vaststelt, jongeren die concrete resultaten verlangen in het tegengaan van klimaatverandering, bedrijven die ervoor kiezen maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Globalisering, technologisering en economisering vragen om een breder waardebegrip.

Sociale zaken

186. Het CDA ziet het belang van en ondersteunt het Sociaal Team Roerdalen.

187. Het CDA wil zich blijven inspannen om armoede en sociaal isolement te bestrijden. Dit doen we door een samenhangend pakket van maatregelen zoals:

- Gespreide betaling.
- Kwijtscheldingsbeleid.
- Bijzondere bijstand.

188. Het uitgangspunt van de WWB (Wet werk en bijstand) zal zijn, werk boven inkomen. Dit vraagt actieve begeleiding en ondersteuning van mensen die uit het arbeidsproces zijn geraakt dan wel geraken. Voor wie regulier werk niet mogelijk is zal gezocht worden naar maatschappelijke activering.
189. Bijzonder inzet zal er moeten zijn om jongeren in het arbeidsproces te brengen en te houden.
190. Bij het aanzetten tot werk zal aandacht moeten zijn voor gezinnen met kinderen. Werk zal niet ten koste mogen gaan de een goede ontplooiing van de kinderen.
191. Fraude met uitkeringen moet krachtig worden opgespoord en bestreden. Preventief werken verdient bijzondere aandacht bij fraudebestrijding.

Onderwijs

192. Onderwijs en educatie richten zich mede op verantwoordelijkheidsbesef en op dienstbaarheid aan medemens en samenleving. Het CDA hecht sterk aan het uitdragen van waarden en normen dienaangaande.
193. Schaalvergroting dient een meerwaarde te hebben en niet te leiden tot noodzakelijke opheffing van kleine scholen of tot het ontstaan van uniformiteit. De gemeente spant zich in om minimaal één basisschool per kern te handhaven. Hieraan kan samenwerking bijdragen.
194. Er dient aandacht te zijn voor verdere ontwikkeling van het "brede school concept". Het bij elkaar brengen van buurt, onderwijs, sport en cultuur (BOS) kan meerwaarde geven aan de verantwoordelijke samenleving.
195. In het overleg tussen gemeente en schoolbesturen (IHP, Integraal HuisvestingsPlan) dient o.a. aan de orde te komen:
  - multifunctioneel gebruik van accommodaties en gebouwen.
  - uitwisseling van ervaring.
  - verkeersveiligheid en vervoer.
  - pedagogische opdracht.
196. De Gemeente heeft aandacht voor en ondersteunt:
  - onderwijsbegeleidingsdiensten en logopedie.
  - muzikale vorming.
  - schoolzwemmen.
  - bibliotheekvoorziening per kern.
  - buitenschoolse activiteiten (BSO) m.b.t. cultuur en kunst.
  - politieke vorming van de jeugd jongerenraad.
  - betrokkenheid van ouders bij de school.

- milieu-educatie.
- volwassenen-educatie.
- samenbrengen en afstemmen van onderwijs en bedrijfsleven.
- integratie van minderheden.

197. Het CDA pleit voor onderbrengen van projecten maatschappelijke stage in het basisonderwijs.
198. Bijzondere aandacht moet er zijn om uitval van jongeren uit het onderwijs te voorkomen en de studie af te ronden. Dat is hoogstnoodzakelijk om een plek in het arbeidsproces te vinden.

Leren en werken

199. Veel jongeren komen moeilijk aan een stageplaats tijdens hun opleiding. Een stageperiode is niet alleen belangrijk voor verdere ontwikkeling van vaardigheden en competenties, maar het is ook een voorwaarde om af te studeren of over te gaan naar een volgend studiejaar. We willen daarom dat de samenwerking tussen regionale opleidingscentra en het bedrijfsleven verbeterd om jongeren aan een stageplek te helpen en opleidingstrajecten te ontwikkelen voor de specifieke werkgelegenheid in de regio.
200. In verband met een maatschappelijke stage voor scholen willen we dat scholen gestimuleerd worden om scholieren kennis te laten maken met maatschappelijke organisaties. Zo willen we dat jongeren ervaring opdoen in een bijdrage leveren aan de samenleving en het werken op een vrijwillige basis.

Werkgelegenheid

201. Wij zetten in op duurzaam werk; tijdelijke arbeidsplaatsen moeten altijd perspectief bieden op een vervolg.
202. Werken geeft mensen levensvreugde. Daarom zetten wij maximaal in op het voorkomen van werkloosheid. Mensen die in de bijstand zitten, helpen we met een lokale basisbaan. Dit is een parttime baan die meer opbrengt dan de bijstandsuitkering en gericht moet zijn op het doorstromen naar een volwaardige baan.
203. Vrijwilligers en mantelzorgers boven de 65 jaar, die structureel meerdere dagen per week vrijwilligerswerk doen of mantelzorger zijn, geven wij een vrijstelling van de sollicitatieplicht.
204. We willen de mogelijkheden om over de grens te werken, bevorderen. Ook binnen Euregionaal verband willen we dat gemeenten zoveel mogelijk profiteren van de kennis, kunde en mogelijkheden van hun ooster- en zuiderburen, en wederzijds.

Lokaal ondernemerschap en lokale ondersteuning

205. Voor het CDA is het belangrijk dat de gemeente met het midden- en kleinbedrijf (MKB) afspraken maakt op basis van wederkerigheid (geven en nemen). Zo willen we dat met het bedrijfsleven, het onderwijs en andere organisaties afspraken gemaakt worden op het gebied van duurzaamheidsmaatregelen, investeringen in opleidingen ter bevordering van toekomstig personeel, aanstellen van mensen met een beperking, een minimaal aantal stage- en leerplekken en investeringen in innovatie.
206. We willen geen hogere lokale belastingen voor ondernemers. Behalve als in samenspraak met de ondernemers is afgesproken om de inkomsten te gebruiken voor verbeteringen van het ondernemersklimaat.
207. Voor betalingen van de gemeente aan ondernemers willen we dat betalen binnen dertig dagen de norm is.
208. Bestaande en nieuwe bedrijven mogen rekenen op professionele en actieve ondersteuning bij het opstellen en realiseren van nieuwe plannen. Ondernemersvriendelijkheid dient een ingebakken handelswijze te zijn. Een coördinerend functionaris zal voor de ondernemers de één-loket-functie vervullen.
209. We willen een ondernemershuis inrichten waar ook het gemeentelijk ondernemersloket en/of werkgeversservicepunt wordt gevestigd. Met een horecaondernemer kan ook worden voorzien in ontmoeting en een vergaderlocatie.
210. Daar waar samenwerking tussen ondernemers niet vanzelf van de grond komt, moet de gemeente helpen met ondernemersfondsen (of alternatieven). Het verhoogde OZB-tarief van deze regeling is inleg in het ondernemersfonds en draagt bij aan algemene investeringen om de gehele ondernemersomgeving aantrekkelijker te maken voor publiek en klanten.
211. Een overlegstructuur met de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven zal in een praktische vorm worden opgepakt. Het CDA staat positief tegenover een periodiek overleg met de agrarische sector over specifiek agrarische zaken.
212. In het kader van het toekomstbestendig maken van de economie is flexibiliteit belangrijk. De ondernemer moet meer ruimte krijgen om te ondernemen. Dat kan door het schrappen, aanpassen of flexibiliseren van regels en meer ruimte voor experimenten in het op te stellen omgevingsplan.
213. Bij aanbesteding door de gemeente zullen in elk geval de daarvoor in aanmerking komende bedrijven binnen haar gemeentegrenzen de kans krijgen om offerte uit te brengen, binnen de wettelijke mogelijkheden.

214. Zeer belangrijk is de leefbaarheid in de kleine kernen. Waar mogelijk zal de gemeente de condities scheppen dat met name de detailhandel en verzorging behouden blijft. Dit kan o.a. door een faciliterend en ruimhartig planologisch beleid te hanteren. Ook zal steun gegeven worden bij de inpassing van servicewinkels in de echte kleine kernen.
215. De Gemeente zal bij gebleken knelpunten bij bedrijven waar mogelijk een bijdrage leveren om deze op te lossen. Met name kan hierbij worden gedacht aan bedreigingen die er uitgaan van de steeds meer knellende (milieu)wetgeving voor én de Agrarische sector én het Midden- en Kleinbedrijf.
216. Nu bedrijventerreinen in de kleinere kernen schaarser zullen worden moeten we efficiënt omgaan met de beschikbare terreinen zoals dat is vastgelegd in de Omgevingsvisie. De gemeente zal actief inspelen op mogelijke nieuwe locaties voor lokale ondernemers maar ook starters.
217. Wij willen dat onze bedrijventerreinen goed bereikbaar en veilig zijn. Een goede ontsluiting naar de snelweg en goede openbaar vervoersverbindingen dragen bij aan de toekomstbestendigheid van onze bedrijventerreinen.
218. Wij willen een goede samenwerking tussen bedrijven stimuleren en mee-investeren in een goede lobby in de regio. Dit vergroot de kansen voor ondernemers en bedrijven voor onze bedrijventerreinen.
219. We willen inzetten op het herstructureren/revitaliseren van bestaande bedrijventerreinen. We willen dat het gebruik van bestaande terreinen voor gaat op het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen (waaronder kantoorlocaties). Regionale afstemming tussen gemeenten over de omvang en de kwaliteit van bedrijventerreinen is hierbij belangrijk.
220. Voor lokaal gewortelde bedrijven moet ruimte zijn voor groei, zodat de vitaliteit van buurten, wijken en dorpen behouden blijft.
221. We stimuleren samenwerkingen op bedrijventerreinen om energieneutraal te worden. We willen dat de gemeente mee-financiert in onderzoeken zoals energiescans en haalbaarheidsstudies.

Minder leegstand in kernen en buitengebied

222. We willen dat de gemeente de regie pakt op thema's als minder leegstand, aantrekkelijke groene en schone openbare ruimte en veiligheid. Oplossingen worden in samenspraak met de omgeving bedacht.
223. We willen meer aandacht voor transformatie en herbestemming voor leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen of overheidspanden. Om b.v. startende en kleine ondernemers te huisvesten, en dit samen met banken en lokale vastgoedeigenaren te realiseren. We willen bekijken of een

verhuispremie voor bedrijven helpt om het verplaatsen en concentreren van winkels aan te moedigen.

Recreatie en Toerisme

224. Verdere uitbouw van toeristische fiets- en wandelroutes is gewenst. Op strategische punten dienen attractieve en rustpunten (horeca, theetuin, verkoop van streekproducten) te worden opgenomen.
225. De recreatieve en toeristische mogelijkheden binnen de gemeente moeten benut worden. Recreatieve en toeristische initiatieven mogen op medewerking van de gemeente rekenen. Wel dient uiteraard de gangbare planologische afweging te worden gemaakt en is versterking van de totale regio een belangrijk onderdeel. Ook dienen deze activiteiten niet tot overlast voor derden te leiden.
226. Marketing en promotie van Roerdalen als toeristische hotspot, dient op een structurele en professionele wijze plaats te vinden.
227. Bij de aanleg en uitbreiding van wandel- fiets- en ruiterroutes grondeigenaren, Natuurmonumenten, Waterschap en Stichting Limburgs Landschap betrekken om optimaal de mogelijkheden en attractiviteit te benutten.
228. Aanhaken bij en verbinden van attractieve elementen is van belang. Culturele activiteiten kunnen andere aanwezige waarden versterken.
229. De te verwachten ontwikkeling van de zogenaamde senioreneconomie verdient ook in onze regio te worden benut. Initiatieven op dit gebied dienen krachtig te worden gestimuleerd.

Duurzaamheid - milieu

230. Bedrijfsontwikkeling is meestal de motor waarmee milieuwinst te behalen valt. Bij renovaties, uitbreidingen en nieuwbouw kunnen nieuwe milieuvriendelijkere technieken het beste ingepast en betaald worden. De gemeente zal daarom met name die ontwikkelingsmogelijkheden ruimte bieden waarmee milieuwinst valt te behalen.
231. Mogelijkheden om binnen de milieuvergunning bedrijven keuzemogelijkheden te bieden om de voorgeschreven normen te halen worden benut.
232. Milieuvergunningen dienen duidelijk en adequaat te zijn en niet te vervallen in futiliteiten. Niet controleerbare regels dienen nergens toe en moeten vermeden worden. Dit alles is ook belangrijk om de kosten van de milieuvergunningen in de hand te houden. De vergunninghouder is primair verantwoordelijk voor het naleven van de gestelde regels.
233. Hoewel de gemeente autonome bevoegdheden heeft is een gelijk milieubeleid met tenminste de omringende gemeenten aan te bevelen. De gemeente heeft een taak de milieuvergunningen adequaat te handhaven.

Dus geen gedogen. Een coördinerende functionaris voor milieu is wenselijk.

Duurzaamheid betaalbaar, uitvoerbaar en met draagvlak

234. Het CDA is voor een verduurzamingsopgave die betaalbaar en behapbaar is voor inwoners. Inwoners en bedrijven zijn bereid de stap te zetten, zolang zij weten dat de lasten betaalbaar zijn en eerlijk worden verdeeld. En zij -meer dan nu- vooraf worden betrokken bij belangrijke besluiten. Samenwerking is het sleutelwoord.
235. Om gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren wil het CDA inzetten op een integrale benadering van vraagstukken met een maximaal draagvlak onder inwoners. Voor de inwoners willen wij dat de lusten en lasten van het klimaatbeleid daarbij zo eerlijk mogelijk worden verdeeld.
236. De verduurzamingsopgave is voor het CDA een doorlopend proces waarin wij al doende zullen gaan leren. Om dit proces naar de toekomst toe effectief te kunnen organiseren zal tijd, geld en menskracht beschikbaar moeten komen. Als geld, tijd of mankracht ontbreekt kunnen gemeenten deze verantwoordelijke verduurzamingsopgave niet aan. (de Raad voor het Openbaar Bestuur becijferde januari 2021 dat gemeenten jaarlijks € 600 miljoen tekort komen!).

Energieopwekking en infrastructuur

237. We willen dat inwoners niet gedwongen moeten worden om deel te nemen aan een collectieve energievoorziening, maar altijd een eigen keuze moeten kunnen maken.
238. De energietransitie is geen recht pad naar een vooraf gesteld einddoel. Met het bieden van lokale participatiemogelijkheden wil het CDA ruimte bieden aan inwoners en bedrijven om bij te dragen aan maatschappelijke doelen. Deze (wellicht sub-optimale) route is van belang voor het draagvlak voor het energie- en duurzaamheidsbeleid.
239. In veel situaties geldt dat energieopwekking de samenleving als geheel ten goede komt, maar lokaal voor overlast zorgt. Wij willen een eerlijke verdeling van lusten en lasten in de lokale gemeenschap.
240. We zetten in op maximale inwonersparticipatie bij grootschalig opwekken van energie. Dit begint met goed informeren en gebruik te maken van de lokale expertise. Kleinschalige lokale energiecoöperaties en lokale bedrijven worden hierbij actief betrokken. We willen dat onze inwoners als eerste financieel kunnen deelnemen en streven naar 50% lokaal eigendom.
241. Het opwekken van energie door middel van zon en wind heeft grote invloed op ons landschap. We willen dat de "Zonneladder" wordt

toegepast. Eerst zon op het dak. Landbouwgronden en natuurgebieden worden zoveel mogelijk ontzien.

242. We kiezen voor meervoudige duurzaamheid. Onze schaarse grond wordt zoveel als mogelijk voor dubbel gebruik ingezet. We denken dan o.a. het overkappen van parkeerterreinen met zonnepanelen, opwek van wind en zon op dezelfde percelen en asbestdaken vervangen door een dak met zonnepanelen.
243. Om ruimte te houden voor innovatie, om in te kunnen spelen op nieuwe inzichten en omdat het gewenst is maatregelen te blijven toetsen op kosteneffectiviteit en hun impact, willen wij dat de lokale duurzaamheidsdoelstellingen synchroon (gaan) lopen met het klimaatakkoord.
244. In het duurzaamheidsbeleid kiezen wij voor de inzet van eenvoudige beleidsinstrumenten die kunnen rekenen op voldoende draagvlak en die langdurig worden ingezet. Met consistent beleid weten investerende partijen waar ze aan toe zijn.
245. In 2050 moeten de woningen in de gemeente van het gas af. Dit is een hele opgave. Voordat tot uitvoering wordt overgegaan wil het CDA dat zorgvuldige afwegingen worden gemaakt voor onze inwoners. Zo moet bekend zijn welke (regionale) warmtebronnen ingezet worden, op welke plekken en tegen welke prijs voor onze inwoners. Inwoners betrekken we voortijdig in de planvorming.
246. We willen dat de gemeente in het verduurzamen van wijken, gebruik maakt van de uitzonderingsmogelijkheid om te kiezen voor behoud en aanleg van gasnetten in de gemeente. Niet om gas te behouden voor de toekomst maar wel om de kans te geven aan nieuwe innovaties (zoals waterstof) die de gasleiding infrastructuur kunnen gebruiken. Het uitgangspunt is dat aanleg van gasnetten wordt gezien als laatste optie gezien de verduurzaming van de gebouwde omgeving richting 2050.
247. Het CDA wil proeftuinen starten om ondernemers, woningcorporaties en initiatieven uit de samenleving te laten experimenteren met duurzame projecten zoals energiepositief bouwen en energie-, en warmteopwekprojecten.
248. Het CDA wil energiearmoede tegen gaan. We zorgen ervoor dat extra uitgaven door maatregelen voor energiebesparing en isolatie van de woning voor inwoners betaalbaar blijven.

Circulaire economie

249. Het CDA wil dat de lokale overheid helpt door bewustwording en verbinding te zoeken tussen bedrijven, organisaties en lokale initiatieven die met circulaire economie bezig zijn.

250. De ruil- en deeleconomie groeit, cofinanciering en crowdfunding nemen toe. De lokale overheid steunt deze initiatieven.
251. Wij willen kortere ketens van het land naar het bord. Wat je van dichtbij haalt is verser, lekkerder en vaak minder belastend voor het milieu. Daarom stimuleren wij lokale coöperaties van boeren, winkeliers en consumenten om regionale producten op de markt te brengen en zo bij te dragen aan een sterke lokale en circulaire economie.

Duurzaamheid faciliteren

252. In de verduurzamingsopgave heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. Wij gaan de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (scholen, buurthuizen, verenigingsgebouwen en cultureel erfgoed) en bedrijventerreinen daarom actief ondersteunen en ontzorgen. Dit bespaart deze organisaties veel werk en leidt in veel gevallen tot lagere energiekosten.
253. Nieuwe scholen worden (bijna) energieneutraal gebouwd en hebben voldoende ventilatie. Voor bestaand onroerend goed wordt in beeld gebracht welke duurzaamheidsinvesteringen noodzakelijk zijn.
254. Het CDA wil 'groepen' inwoners, organisaties en bedrijven die uit zichzelf met goede voorstellen voor de verduurzamingsopgave komen stimuleren. Daarbij willen we vooral inzetten op projecten en processen die op dit moment en zonder al te veel weerstand en risico te realiseren zijn.
255. Wij kiezen voor een gemeente die duurzaamheidsinitiatieven faciliteert. Met een gemeentelijke stimuleringslening wordt het voor alle inwoners en verenigingen eenvoudig om energiekosten te verlagen en een bijdrage te leveren aan verduurzaming.
256. Kleinschalige lokale energiecoöperaties vervullen een belangrijke plek in de verduurzamingsopgave. Het ontbreken van startkapitaal is een knelpunt. We helpen lokale energiecoöperaties in de startfase door garanties en of (voor)financiering te verstrekken.
257. Veel inwoners willen een persoonlijke bijdrage leveren aan verduurzaming en weten niet altijd hoe dat kan. Wij willen dat er een energieloket komt waar inwoners, sportverenigingen, bedrijven en instellingen terecht kunnen voor vragen en ondersteuning. (Coöperatie Duurzaam Roerdalen, partner voor de gemeente Roerdalen)

Duurzaam inkopen

258. We willen dat duurzaam inkopen de norm is. Zo willen we dat opdrachtnemers bij overheidsopdrachten gestimuleerd worden om zich in te zetten voor extra werk, of stageplekken, bijvoorbeeld voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
259. De gemeente heeft zelf een belangrijke voorbeeldfunctie als het gaat om duurzaam inkoopbeleid. Door werkzaamheden in bijvoorbeeld catering,

productiewerk en (groen)onderhoud te beleggen bij deze doelgroepen bieden we elkaar de kans om een mooie invulling te geven aan maatschappelijke behoeften.

260. In het lokaal inkoopbeleid willen we stimuleren dat voldoende kans wordt gegeven aan lokale ondernemers voor bijvoorbeeld het groenonderhoud aan lokale hoveniers en onderhoud wagenpark aan lokale garages.
261. Een belangrijke voorwaarde voor duurzaamheid is nabijheid. We stimuleren regionale inkoop door de gemeente.
262. We willen dat de kennis en ervaring over maatschappelijk verantwoord inkopen in de regio wordt samengebracht om eenduidige criteria op te stellen. Hierdoor weten (lokale) opdrachtnemers waar zij aan toe zijn en hoe zij zelf met passende en innovatieve oplossingen kunnen komen.

6. EEN DIENSTBARE EN BESCHERMENDE OVERHEID, TRANSPARANT, BETROKKEN, BETAALBAAR EN OPLOSSINGSGERICHT, GELEID DOOR EEN BETROUWBARE EN DAADKRACHTIGE WIJZE VAN BESTUREN

De hierboven genoemde strategische opgaven vragen een daadkrachtig bestuur. Een bestuur welk op zoek is naar hoofdlijnen maar ook oog heeft voor detail. Het bestuur moet mensen enthousiasmeren en aanzetten tot creativiteit en betrokkenheid. De samenleving staat voor ons centraal. De gemeentelijke overheid is dienstbaar aan de samenleving en is er voor inwoners en ondernemers. De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen en geeft mensen zekerheid. De overheid is er ook om onrecht te bestrijden, ze moet rechtvaardig zijn. En, de overheid moet zorgen voor mensen die kwetsbaar en afhankelijk zijn.

De gemeentelijke organisatie moet duidelijk, transparant en slagvaardig zijn. Inwoners en ondernemers behoren actieve medewerking en goede, tijdige en begrijpelijke informatie te krijgen. De integraliteit is de basis bij beleid en uitdagingen. Inwoners en ondernemers moeten echt kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen in het gehele proces. Hierbij is het ook belangrijk om inwoners en ondernemers regelmatig een terugkoppeling te geven. Om bepaalde zaken gerealiseerd te krijgen, moet er goed onderhandeld worden met hogere overheden. We hebben korte lijnen met de provinciale en landelijke CDA-fractie, we kunnen zaken snel aankaarten, aanpakken en doorpakken.

Binnen en rondom alle strategische opgaven zal de dienstverlening een belangrijke rol spelen. Burgers worden steeds flexibeler, mondiger en kundiger. Dat houdt in dat men op alle momenten mogelijkheden kan hebben om informatie in te winnen en vragen neer te leggen. Op het moment dat er vragen komen wil men zo snel mogelijk geholpen worden. Het van het kasje naar de muur gestuurd worden mag niet aan de orde zijn. Er zal bijzondere aandacht moeten zijn voor dienstverleningsconcepten waarbij een vraagverheldering en adequate vraagafhandeling een prominente plaats innemen.

Op vele fronten zal daartoe gewerkt moeten worden aan een werkbare invulling: de één-loket-funtie. De klant wil daarbij niet steeds weer doorverwezen worden om vervolgens weer bijvoorbeeld zijn persoonsgegevens te moeten overleggen. Persoonsgegevens zullen centraal aanwezig moeten zijn en bij de diverse vragen gebruikt moeten kunnen worden. Een vorm van Burger-Service-Nummer of DiGiD zal daarbij nodig zijn.

De dienstverlening zal voor een groot gedeelte via de elektronische snelweg moeten kunnen verlopen. Middels front- en backoffice patronen zal gewerkt moeten gaan worden aan snelle en doeltreffende informatie. Vele vergunningen zullen ook van huis uit moeten kunnen worden aangevraagd.

Via Internet zal de burger geïnformeerd moeten kunnen worden over op de rol staande plannen. Via Intranet moeten bestuurders onderling met elkaar kunnen communiceren.

Om goed te kunnen sturen is het van belang dat je ook vergelijkingen hebt met andere gemeenten en dienstverleners. Informatie over dienstverlening zal zo uitwisselbaar en bewerkbaar moeten zijn dat middels benchmarking snel de plaats tussen ander gemeenten te bepalen en te sturen is.

Om de voortgang te kunnen meten kan het instrument van de leefbaarheidmonitor (sociale structuurschets) een belangrijke rol spelen.

Planning van werkzaamheden zal nodig zijn om afspraken in beeld te hebben, te kunnen nakomen dan wel tijdig melding te kunnen doen van overschrijding van termijnen.

De huidige gemeenten hebben letterlijk in zich dat de afstand tot de burger erg groot wordt. We zullen moeten zorgen dat taken die lokaal kunnen worden uitgevoerd daar ook worden neergelegd. Deze vorm van participatie geeft ruimte voor eigen initiatief en vraagt eigen verantwoordelijkheid. Het nemen van die verantwoordelijk voor de eigen zaak zal zeker opgepakt worden. Dorpsraden(-platforms) zijn hiervoor een geëigend orgaan. Daar waar zaken worden opgepakt die burgers raken dient er overleg te zijn met die burgers. Kernenwethouders en een vast ambtelijk aanspreekpunt voor dorpsraden/dorpsplatforma zal een bijdrage leveren aan heldere communicatie. Inspraak geven op het juiste moment en in de juiste maat is een flinke onmisbare opgave die een verdere zoektocht meer dan waard is.

Bij dit alles is het ook van belang om menselijk contact niet uit te sluiten. Menselijk contact kan zeer veel bijdragen aan begrip voor in te nemen standpunten en besluiten. We werken regionaal samen. Een toenemend aantal taken wordt uitgevoerd door verbonden partijen zoals de MER, Reinigingsdienst Maasland en de Veiligheidsregio. We willen onze grip op deze samenwerking verbeteren. Het sleutelwoord is communicatie. En dat geldt zeker ook voor grensoverschrijdende samenwerking. Dit is geen eenrichtingsverkeer. Samenwerking moet wederzijds zijn. Elkaar verstaan. De grens mag niet als eenzijdig verdienmodel gebruikt worden. Het gaat niet alleen om het bevorderen van (koop)toerisme naar eigen gemeente, doch ook om eigen inwoners te stimuleren om naar een museum of concert in Duitsland en België te gaan. Dat Limburgse kinderen in België onderwijs volgen of Duits leren op school is minstens zo waardevol als het rekruteren van technische geschoolde Duitse grenswerkers. Elke grensoverschrijdende ontmoeting is verrijkend voor

Limburgers. Met name de opgroeiende generatie moet mee genomen worden over de grens.

Tegen de noordwest grens van de gemeente Roerdalen, op grondgebied van Roermond, ligt de autosnelweg A73. De op- en afritten sluiten aan op de belangrijkste provinciale wegen in Roerdalen. De N570, N293 en N274 zijn belangrijke ontsluitingswegen. Daar waar de noodzakelijke infrastructuur niet of onvoldoende aanwezig is, dient er aangepast te worden. We denken aan goed begaanbare trottoirs, veilige schoolroutes, winkelgebieden, wegen in het buitengebied, oversteekplaatsen en fietsroutes. Langs drukke wegen dienen fietspaden aangelegd te worden. Samenwerking met provincie, rijk en andere gemeenten moet zorgen voor evenwichtige verkeersstromen. Aanleg van infrastructuur alleen is echter niet voldoende, er zal ook planmatig onderhoud moeten worden gepleegd. Mensen met beperkingen zullen ongehinderd van het vervoer gebruik moeten kunnen maken. Dat kan door aanpassing van hun eigen vervoermiddel of het openbaar vervoer afstemmen op hun mogelijkheden en behoeften. Hier spelen dan zaken als de Wet Voorziening Gehandicapten als ook een Collectief vervoerssysteem. We zullen aandacht moeten hebben voor de uitvoering van het Provinciaal vervoerssysteem "van 3 naar 1". Zeker in onze gemeente met veel kleine kernen moeten we waakzaam zijn dat het systeem ook voor onze burgers handzaam en betaalbaar blijft. Maatwerk voor bepaalde groepen zal daarbij onvermijdelijk zijn. Het CDA onderkent dat het niet meer zo kan zijn dat in alle kernen alle voorzieningen aanwezig zijn. Daardoor is het extra van belang dat onze burgers ook tussen onze kernen en naar de centrumgemeenten kunnen reizen. We zullen adequaat moeten inspelen op onveilige situaties in onze woon- en leefomgeving. Aandacht voor de veilige woonomgeving zal er echter al moeten zijn bij het opzetten van bestemmingsplannen. Bij de inrichting van nieuwe wijken dient de inrichting en infrastructuur afgestemd te zijn op gehandicapten (rollater/ rolstoel vriendelijk). Ook voor jongeren die scholen en uitgaansgelegenheden bezoeken zal er vervoer moeten zijn. Daar waar ouders moeten reizen om naar hun werk te gaan zijn zaken als kinderopvang (kdv, bso, peuterspeelzalen) van belang. Wat betreft winkelcentra zal er gezorgd moeten worden voor voldoende parkeergelegenheid. Industrierterreinen dienen bereikbaar te zijn middels openbaar vervoer. Bij de diverse infrastructuur zal gezorgd moeten worden voor veiligheid waarbij goede verlichting van belang is. Verkeersveiligheid en een veilige woonomgeving kunnen voorkomen dat mensen gewond raken of erger. Het is van belang de veiligheid regelmatig te toetsen middels verkeersveiligheidsplannen en tijdig bij te sturen. Verbeteren van de digitale snelweg kan overbelasting van onze fysieke infrastructuur beperken.

Het is derhalve van belang dat in onze complexe en individuelere samenleving mensen veilig kunnen wonen, werken en ontspannen en zich daartussen veilig kunnen verplaatsen. Dat geldt voor werk, school, recreatie, boodschappen doen, zorg verkrijgen of relaties bezoeken. Vervoer kan te voet, per fiets, auto,

of openbaar vervoer. Voor al het genoemde vervoer dient er adequate en veilige infrastructuur te zijn. Daar waar ongelukken gebeuren zal er een goede hulpverlening moeten zijn en adequate opvang. Rampen moeten worden voorkomen.

Mocht er onverhoopt een ramp gebeuren dan zullen we de schade zo beperkt mogelijk moeten houden. Rampenplannen en rampenoefeningen zijn zeer van belang, evenals een goed geoutilleerde en geoefende brandweer.

Bij de diverse infrastructuur zal gezorgd moeten worden voor veiligheid waarbij goede verlichting van belang is. Verkeersveiligheid en een veilige woonomgeving kunnen voorkomen dat mensen gewond raken of erger. Het is van belang de veiligheid regelmatig te toetsen middels verkeersveiligheidsplannen en tijdig bij te sturen.

Verbeteren van de digitale snelweg kan overbelasting van onze fysieke infrastructuur beperken. Bij dit op weg zijn van mensen is aandacht voor het milieu zeer van belang om een schone leefomgeving te verkrijgen dan wel te behouden. Daar kunnen carpoolplaatsen maar ook thuiswerken een goede bijdrage leveren. Ook minder bestrijdingsmiddelen door bewust bembereiding, minder energiegebruik en minder afvaltoerisme verdient aandacht. Het is van belang mensen bewust maken van mondiale consequenties van verkwisting en het alles willen bezitten en kunnen gebruiken. Handhaving van de regels in het verkeer en overlast in de openbare ruimte dient daadkrachtig te worden aangepakt door BOA en Politie.

Bij alles wat je doet kunnen er zaken fout lopen. Het is zaak om die fouten in beeld te krijgen en daarmee aan verbeteringen te werken. Een heel goede cultuur en structuur van klachtenregistratie en klachtenafhandeling is absoluut noodzakelijk.

Algemeen

263. Het CDA is een landelijke brede volkspartij met een duidelijk lokaal gezicht. Hierdoor is er nadrukkelijk een eigen plaats in het politieke spectrum op alle beleidsniveau's. Afstemming, continuïteit, betrouwbaarheid en toekomstgerichtheid zijn hierdoor verzekerd.

264. Het CDA ziet het belang van een eigen identiteit, diversiteit en verscheidenheid. Met name de eigen identiteit van de verschillende woonkernen verdient blijvende aandacht.

265. Het CDA streeft naar woonkernontwikkelingsplannen voor alle kernen waarin de toekomstvisie voor elke woonkern is vastgelegd. Daarin onder andere aandacht voor de eigen identiteit, basisbehoefte, infrastructuur en wooncomfort.

266. Als gemeente leven we niet op een eiland. De voorkeur van het CDA gaat uit naar samenwerking met de ons omringende gemeenten. Deze

samenwerking dient flexibel, transparant, projectmatig, niet incidenteel, niet vrijblijvend en krachtig aangestuurd te zijn.

267. Het CDA steunt een college van B&W dat:

- vaart op beginselen van collegiaal bestuur.
- een samenhangende visie formuleert op bestuurlijke en maatschappelijke vernieuwing.
- het ambtelijk apparaat inspireert en motiveert.

In overleg met het afdelingsbestuur zal de CDA-fractie beslissingen nemen betreffende college- en commissievorming en daarover de leden informeren.

Communicatie

268. Wij willen dat in de planningsfase (vroeg fase) overleg plaatsvindt met omwonenden en er gelegenheid is om mee te denken. Dit doen we om goede ideeën te verzamelen en zodat bezwaarprocedures minder nodig zijn.

269. Het CDA streeft naar de één loket functie, een aanspreekpunt zonder doorverwijzing, waar men ten minste gehoor vindt en zonodig hulp voor o.a.

- Sociaal Team Roerdalen voor WMO en sociale ondersteuning
- Verenigingen en Vrijwilligers
- Dorpsplatform
- Ondernemers
- Energietransitie
- Subsidiecoördinator

270. Wanneer we spreken over digitale mogelijkheden, digitale samenleving, digitale vaardigheden en digitale diensten dan impliceert dat dus ook een wenselijke digitale toegankelijkheid. Als CDA willen we die toegankelijkheid ook kunnen borgen in onze beleidsvoornemens.

271. De gemeente geeft tijdige en heldere voorlichting middels:

- burgeravonden in de verschillende kernen of via digitale technieken.
- beeldvormende bijeenkomsten
- publicaties via Roerdalenbericht en de dorpsbladen.
- eigen website, E-mail en andere digitale technieken.

272. Het CDA-Roerdalen legt een bijzondere nadruk op voortdurende dialoog met de mensen, organisaties en verenigingen binnen onze gemeenschap. Daarmee wil het CDA inspelen op de eigentijdse maatschappelijke wensen. In een dialoog wordt geluisterd en informatie tussen burger en overheid uitgewisseld, de nadruk zou vaker bij het ophalen van informatie

uit de samenleving moeten liggen: daar start een project pas echt. Het ophalen van informatie bij de burger, het luisteren naar die burger, begint met het vertrouwen in die burger.

273. Het CDA-Roerdalen legt een bijzondere nadruk op voortdurende dialoog met mensen en om dit een breder karakter te geven willen we, ook financieel, stimuleren dat (basis)scholen in Roerdalen een partnerschool in België en/of Duitsland zoeken.

Participatie: de samenleving aan zet

274. Participatie moet echte participatie zijn, inwoners moeten mee kunnen denken over oplossingen in hun directe omgeving of inbreng kunnen leveren aan beleidsnota's. De gemeente is er immers voor haar inwoners.
275. Wij willen de denkkraft, daadkracht en betrokkenheid van inwoners maximaal benutten. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar mogelijkheden om inwoners, die zich minder laten horen, te bereiken.
276. Wij willen dat de gemeente de lokale kennis benut door beeldvormende bijeenkomsten in te zetten rondom specifieke onderwerpen. In onze gemeente wonen veel mensen die kennis hebben van specifieke onderwerpen die in de gemeente spelen. Bijvoorbeeld omdat zij werken rondom de energietransitie, omgevingswet of binnen het sociaal domein. Mensen geven aan dat ze hun professionele kennis vrijwillig in willen zetten voor hun eigen leefomgeving.
277. Het CDA ziet het belang van dorpsraden (-platforms) en wil deze, indien vanuit de gemeenschap ontstaan, positief ondersteunen en voldoende faciliteiten geven. Daarnaast eenmaal per jaar vanuit de gemeente overleg voeren met de burgers in de verschillende dorpen.
278. Het CDA is voor het uitdaagrecht (Right to challenge). Als inwoners een project sneller, goedkoper of met meer draagvlak uit kunnen voeren dan de gemeente, moet hiervoor ruimte worden gegeven.
279. Initiatief uit de samenleving voorrang geven moet normaal worden. De gemeente hoeft niet alles zelf te doen. Bij zoveel mogelijk projecten moet de gemeentelijke organisatie zich afvragen of zij zelf aan de slag gaan of dat ideeën van de inwoners uitgevoerd kunnen worden.
280. Commissies voor advies en bijstand, met daarin ook niet-raadsleden, zijn van belang voor een gespreide verantwoordelijkheid en inbreng van deskundigheid.

Dienstverlening

281. Een gedegen transparante gemeentelijke bedrijfsvoering dient zowel intern naar bestuurders als extern naar burgers en bedrijven gericht te zijn.

282. Het CDA wil dat dienstverlening dichtbij de inwoners en ondernemers wordt aangeboden én waar mogelijk digitaal. Tenzij de situatie om maatwerk vraagt bijvoorbeeld in de zorg (sociaal domein) waar vaak kennis van de specifieke situatie vereist is om goede diensten te verlenen.
283. De dienstverlening naar de burgers toe dient optimaal te functioneren hetgeen resulteert in:
- adequate (avond-)openstelling en zoveel mogelijk een-loket benadering.
  - klantvriendelijkheid.
  - klachten serieus nemen en afhandelen, waarbij een ombudsfunctie en klachtenregistratie kunnen helpen.
284. Het CDA is voor vermindering van de administratieve lasten. Niet controleerbare regels dienen te worden vermeden.

Fondsen en subsidies

285. Er zijn tal van fondsen en subsidies naast de reguliere gemeentelijke middelen, maar deze worden in de ene gemeente veel slimmer en vaker gebruikt dan de andere. Door een subsidiecoördinator in de gemeente en een voor de regio aan te stellen wil het CDA ervoor zorgen dat de gemeente faciliteert, de juiste verbindingen legt en voorziet in voorlichting om fondsen en subsidies aan te vragen.

Samenwerken

Gemeenschappelijke regelingen

286. **GR VRLN.** Veiligheidsregio Noord Limburg is de organisatie waaraan de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg de uitvoering van taken hebben opgedragen op het gebied van veiligheid (brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing) en gezondheid (publieke gezondheidszorg). Het is erop gericht om inwoners en bezoekers van Limburg-Noord beter te beschermen tegen (gezondheids)risico's, rampen en crises. Wij zijn er voor jouw veiligheid. Die veiligheid beschermen we door risico's in kaart te brengen en ons aan de hand daarvan voor te bereiden op mogelijke rampen en crises. Onze burgemeester heeft in het algemeen bestuur de portefeuille Risicobeheersing.
287. **GR Westrom.** Het is een participatiebedrijf met een gemeenschappelijke regeling voor vijf gemeenten in Midden-Limburg (Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond) én het bedrijfsleven. Zij zijn partner voor de uitvoering van de Participatiewet.
288. **GR RD Maasland.** Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Maasland is een gemeenschappelijke regeling van de raden, alsmede de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Leudal,

Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren, ieder voor zoveel het hun bevoegdheden betreft. Naast de inzameling van huishoudelijk afval zorgen zij ook voor de milieustraat, en het schoon houden van straten en kolken en vervult daarmee de zorgplicht van de overheid tegen de laagst mogelijke kosten met de meest optimale service. Het CDA ondersteunt het efficiëntie rendement van deze samenwerkingsvorm.

289. **GR MER.** Een service centrum voor de ambtelijke samenwerking van de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen om te kunnen voldoen aan de taken die de gemeenten krijgen opgelegd vanuit de landelijke en provinciale overheid. Het behartigt de gemeenschappelijke en de afzonderlijke belangen van die gemeenten op de taakvelden back office dienstverlening voor de afdelingen Omgevingsdienst en Sociaal Domein, alsook de bedrijfsvoeringstaken op de gebieden Personeel & Organisatie, Financiën, Digitale Informatie Voorziening en Informatie & Automatisering. Om te blijven voldoen aan de kwaliteitseisen van de inwoners en om het betaalbaar te houden, steunt en draagt het CDA verbeteringen aan en controleert de ambtelijk samenwerking met die gemeenten.
290. **GR BsGW.** De Gemeenschappelijke Regeling (GR) Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) draagt zorg voor het heffen en innen van alle lokale belastingen en beheert de basisregistratie WOZ. Zij is er daar de landelijke overheid stimuleert dat lagere overheden samen werken. Door schaalvergroting kunnen overheden de kwaliteit van de dienstverlening op peil houden en tegelijkertijd kosten reduceren. Ook kunnen hierdoor diensten toegankelijker gemaakt worden. Gemeenten en waterschappen verwerken ieder hun eigen lokale belastingen. De processen voor het heffen en innen van lokale belastingen zijn echter nagenoeg identiek. Ook maken zowel gemeenten als het waterschap voor een belangrijk deel gebruik van dezelfde gegevens en gegevensbronnen. Ze heffen en innen belastingen, beheren de basisadministratie Waarde onroerende zaken, stellen de WOZ-waarden vast en adviseren onze deelnemers over ontwikkelingen op het terrein van lokale belastingen.
291. **GR MSN.** Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht met het doel de grensoverschrijdende, in de grensregio Venlo-Mönchengladbach-Roermond, samenwerking op het gebied van natuur en landschap, recreatie en toerisme en marketing en PR te verbeteren. Het CDA is voorstander, om het recreatief gebruik van de grens overstijgende natuur te bevorderen. In de organisatie werken 7 Limburgse gemeenten samen met het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette.
292. **GR Omnibuzz.** Kunt u vanwege beperkingen niet reizen met het openbaar vervoer? Omnibuzz vervoert klanten met een Wmo-indicatie die

via de gemeentelijke voorwaarden wordt verstrekt. Omnibuzz zorgt voor uw vervoer, uw vervoerspas, het goed functioneren van de taxipoints en de afhandeling van eventuele klachten. Het is ingesteld in het belang van een kwalitatief hoogwaardige en een zo doelmatig mogelijke gezamenlijke regie op, en uitvoering van, het aan de gemeenten opgedragen doelgroepenvervoer. De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 ligt ten grondslag aan de huidige opdracht.

293. **GR RUD LN.** De Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord is een gemeenschappelijke regeling (GR) tussen alle 15 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten en de provincie Limburg. Inwoners en bedrijven kunnen voor de informatie over vergunningen, toezicht en handhaving gewoon terecht bij de eigen gemeente. Een belangrijk doel is het verbeteren van de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.

Vennootschappen en corporaties

294. **OML**, Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg is een onderneming met als doel het aanspreekpunt te zijn voor het bedrijfsleven. Samen verbeteren we het vestigingsklimaat voor bedrijven en versterken we de economische structuur van Midden-Limburg (5 gemeenten), vraagstukken zoals gebiedsontwikkeling, herstructurering en de aanleg en verkoop van nieuwe bedrijventerreinen.
295. **NV BNG**, Bank Nederlandse Gemeenten. BNG Bank is van en voor de publieke sector. Het draait niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact.
296. **Enexis Holding NV.** Zij stimuleert, coördineert, faciliteert en financiert initiatieven, samenwerkingsverbanden, innovatieve kracht en kennis om de energietransitie vaart te geven. Deze activiteiten zijn ondergebracht in drie bedrijven; met Enexis B.V. (Enexis Netbeheer), Enpuls B.V. en Fadura B.V. Enexis Netbeheer is een Nederlandse netbeheerder die is voortgekomen uit Essent. Enexis Netbeheer verzorgt de distributie van energie in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland. Enexis Netbeheer valt onder Enexis Groep.
297. **CSV Amsterdam BV.** Zij beheert de afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Atterro. Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:
- a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
  - b. namens de verkopende aandeelhouders van Atterro eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna

Waterland);

c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.

De samenwerkende partners zijn Drenthe, Gelderland, Groningen, Overijssel, Gem. Venlo, Gem. n in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg, Noord-Brabant, Limburg.

298. **PBE BV.** Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV. Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd, de vennootschap kan worden ontbonden en de

resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. De samenwerkende partners zijn Drenthe, Gelderland, Groningen, Overijssel, Gem. Venlo, Gem. n in de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg, Noord-Brabant, Limburg.

299. **NV WML.** WML, voluit NV Waterleiding Maatschappij Limburg, is de drinkwaterleverancier voor alle huishoudens in Limburg. Ze leveren ook leidingwater aan Limburgse bedrijven. Als openbaar nutsbedrijf voeren zij hun verplichtingen uit. Goede kwaliteit, constante levering van drinkwater en service voor klanten staan centraal. Ze leveren het drinkwater zonder winstoogmerk. De Provincie Limburg en de Limburgse gemeenten zijn aandeelhouders en daarmee bepalen zij de tarieven en houden ze toezicht op de bedrijfsvoering.
300. **Nazorg Limburg BV (Bodemzorg Limburg).** Het platform over bodemzorg in Limburg, voor overheden en bedrijfsleven. Bodemzorg Limburg is een beheerorganisatie zonder winstoogmerk. De kwaliteit van bodem en grondwater is te zien als een afspiegeling van het menselijk handelen op en in de bodem. Soms is die kwaliteit over een uitgestrekt gebied aangetast door diffuse bronnen, dan weer zorgen piekbelastingen uit het verleden voor een hoge verontreinigingsgraad in een kleiner gebied. Voorbeelden zijn stortplaatsen of verontreinigingen van het milieu door langdurige lekkage.

Stichtingen en verenigingen

301. **Ons WCL,** Stichting Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg. Deze stichting heeft als doel het aanjagen en ondersteunen van ontwikkelingen in het landelijke gebied in de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond. Uitgangspunt daarbij is altijd de kwaliteit van het landschap. Veranderingen door projecten dienen zodanig vorm te worden gegeven dat het landschap van de toekomst een hoge kwaliteit houdt of krijgt.

Overige verbonden partijen

302. **Euregio Rijn-Maas-Noord (RMN),** De Euregio Rijn-Maas Noord is de Euregio in het Nederlands-Duitse grensgebied aan de noordelijke Nederrijn en de Maas. De Euregio werd in 1978 opgericht als vrijwillige werkgemeenschap en is sinds 2004 een publiekrechtelijke organisatie. Het is een van de vijf Euregio's langs de Nederlands-Duitse grens. Ze zet zich sinds 1978 in om de contacten tussen beide landen te versterken. Daardoor maken wij Europa hier in de regio tastbaar. Ze zijn het aanspreekpunt voor grensoverschrijdende vragen!

Overige deelnemingen

303. **RES.** Het CDA kijkt kritisch mee naar haalbaarheid en de betaalbaarheid van de RES, het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (2019), de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). De energieregio waar Roerdalen toe behoort is opgezet om te onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. Maar ook welke warmtebronnen te gebruiken zijn zodat wijken en gebouwen van het aardgas af kunnen. Waar is ruimte en hoeveel? Zijn de plekken maatschappelijk gezien acceptabel, draagvlak en financieel haalbaar? In een Regionale Energiestrategie (RES) beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes.
304. **Keyport.** Roerdalen is aangesloten bij Keyport regio, waarin er samen met ondernemers, overheid en onderwijs gewerkt wordt aan het stimuleren van innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarktoptimalisatie. Het CDA onderschrijft deze vorm van samenwerking. Keyport 2020 is een regionaal samenwerkingsverband tussen het bedrijfsleven, de overheid en het onderwijs. Het doel van de bij Keyport 2020 betrokken gemeentes, waaronder de gemeente Roerdalen, is samen uit te groeien tot een sterke economische regio. Keyport 2020 is één van de in totaal zes regio's die zijn aangesloten bij Brainport 2020. Het doel van Brainport is om Zuid-Oost Nederland wereldwijd op de kaart te zetten als technologische regio en binnen Europa bij de top-drie van best presterende economische regio's te horen. Brainport 2020 richt zich op de agrarische sector, de zorg, de maakindustrie, de logistiek en op leisure & retail.

Veiligheid

305. Mensen moeten zich thuis, beschermd en geborgen voelen. Dit geldt te meer voor gezinnen met kinderen en ouderen. Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen. Geen woorden, maar daden. Wij richten ons in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving, zoals ondermijning en woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte.
306. We waarderen de rol van de wijkagent in onze wijken en dorpen. Wijkagenten moeten als ogen en oren van de buurt ook daadwerkelijk aanwezig en benaderbaar zijn in de buurt.
307. De burger dient beschermd te worden tegen onveilige situaties door:
- Optreden tegen verkeersovertredingen (snelheid in woonkernen, parkeren).
  - Controle openbare gelegenheden op naleving van de veiligheidsvoorschriften.

- Mede vorm te geven aan een integraal veiligheidsbeleid.
  - De inrichting v.d. openbare ruimte te enten op vergroting van het veiligheidsgevoel.
308. De Gemeente moet burgers activeren zich verantwoordelijk te voelen voor de veiligheid van anderen door:
- Criminaliteitspreventie o.a. via buurtgewijze aanpak zoals buurtpreventieprojecten en projecten veilig wonen.
  - Het belonen van goede voorbeelden.
309. Het is van belang dat er een meldpunt sociale veiligheid is. Dit meldpunt dient laagdrempelig te zijn en moet blijvend onder de aandacht worden gehouden.
310. *Ondermijning* is criminaliteit die de bovenwereld met de onderwereld vermengt en dat tast onze rechtsstaat aan. Drugsdumpingen in een bos, mensen die onder bedreiging of chantage een zolder moeten afstaan voor een illegale hennepplantage, winkels waar je nooit een klant ziet of een drugslab midden in een woonwijk. Zomaar voorbeelden van ondermijning die in onze gemeente (kunnen) voorkomen. Dat moeten we stoppen.
311. Wij willen dat de gemeente samen met politie, belastingdienst en andere organisaties optrekt om ondermijning tegen te gaan.
312. We willen een nul-beleid voeren als het gaat om coffeeshops in onze gemeente en verbieden we de verkoop aan toeristen.
313. Wij willen dat inwoners signalen van ondermijning anoniem kunnen melden. Wij willen dat onze inwoners voorlichting krijgen over ondermijning, concrete voorbeelden en waar ze signalen anoniem zijn te melden.
314. Wij willen dat (mobiele) cameratoezicht een mogelijkheid is om in te zetten op plekken met langdurige ernstige overlast of onveilige situaties. Cameratoezicht werkt preventief, draagt bij aan de veiligheidsbeleving en ondersteunt de opsporing van daders.
315. De Brandweer is de kern van de hulpverleningsorganisaties bij calamiteiten. Een doelmatige uitrusting en opleiding van de plaatselijke brandweer is dan ook noodzakelijk. Van belang is een goede en efficiënte afstemming in (Sub-)Regionaal Verband. Het rampenplan dient regelmatig getoetst en geoefend te worden en waar nodig bijgestuurd.
316. Verkeersveiligheid blijft de aandacht houden van het CDA. Naast het permanent doorvoeren van kleine verbeteringen zal er een verkeersveiligheidsplan moeten zijn welk actueel gehouden moet worden.
317. In zake verkeersveiligheid kan een verkeerscommissie een belangrijke bijdrage leveren. Bijvoorbeeld ook door burgerparticipatie.

318. Bij uitvoering van verkeersmaatregelen en inrichting van bestemmingsplannen dient extra aandacht te zijn voor veilige schoolroutes en oversteekplaatsen voor kinderen.
319. Het CDA blijft zich inzetten voor veilige en logische fiets-, wandel- en ruiterroutes voor alle gebruikers.
320. Trottoirs dienen dan zodanig vrij te zijn van obstakels dat publiek en met name mensen met beperkingen ongehinderde doorgang hebben.
321. Een goede en duurzame openbare verlichting blijft onze aandacht hebben.

Openbare orde

322. Een van de belangrijkste kerntaken voor een veilige gemeente is de handhaving van de rechtsorde. De Gemeente toont zich als een rechtvaardig en vasthoudend rechts-handhaver. Er dienen grenzen gesteld te worden aan gedrag dat leidt tot overlast voor derden. Dit dient consequent aangepakt te worden.
323. De burger dient beschermd te worden tegen gevoelens van onveiligheid door:
  - Gerichte inzet van de politiezorg in de kernen en op het platteland.
  - Aandacht voor normen en waarden in sociale verbanden, scholen en het gezin.
  - Efficiënte inzet van de BOA (Buitengewoon-Opsporings-Ambtenaar) in nauwe samenwerking met het gebiedsmentor van de politie.
324. Schade door vandalisme, vernielingen en andere delicten dient waar mogelijk te worden verhaald op de veroorzaker. Waar mogelijk HALT (het Alternatief) -bureau's inzetten.
325. De gemeente ondersteunt hulpverleningsorganisaties zoals Jeugdhulpverlening, Bureau Slachtofferhulp en EHBO.

Gezonde gemeentefinanciën - Lastendruk

326. We willen dat de gemeente als een goede rentmeester met haar geld omgaat en gezond investeert. We vinden dat we duurzaam moeten omgaan met de financiële middelen die voorhanden zijn. Onze uitgangspunten voor het financieel beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.
327. Inzet van middelen uit de algemene reserves en de reserve bijzonder bestemmingen zal vooral dan kunnen plaatsvinden als deze worden gebruikt voor investeringen die de financiële, economische of sociale structuur van de Gemeente Roerdalen op langere termijn positief beïnvloeden.
328. Wij willen in principe dat de gemeente alleen de Rijksinkomsten inzet voor taken die we van de Rijksoverheid krijgen. Wij willen niet dat we onze

zorgplicht-taken voor onze inwoners verwaarlozen door investeringen in andere landelijke doelstellingen (zoals duurzaamheid) zonder adequate financiën vanuit het Rijk.

329. De financiële consequenties van nieuw beleid zullen qua investering en exploitatie inzichtelijk worden onderbouwd. Meerjaren investeringsprogramma's (MIP) worden jaarlijks geactualiseerd.
330. We willen niet dat de ozb (onroerende zaakbelasting) wordt verhoogd om nieuw beleid uit te voeren. Verhoging van de ozb zetten we in principe als laatste mogelijkheid in om de begroting sluitend te krijgen.
331. Bij de belastingtarieven zal worden voorkomen dat deze schoksgewijze zullen moeten worden aangepast. De financiële positie van de gemeente alsmede de afweging t.o.v. andere noodzakelijk geachte uitgaven bepalen mede de hoogte van de O.Z.B.
332. Voor gemeentelijke dienstverlening zal in principe een eigen bijdrage worden berekend gebaseerd op kostendekkende tarieven. Ook daar waar de dienstverlening van de gemeente voor betrokkene profijt oplevert is 100% kostendekkendheid het uitgangspunt. Voor het bepalen van de norm-tarieven zal de gemeente aantoonbaar efficiënt moeten werken. Voor zover diensten aan de burgers of bedrijven worden opgelegd mede in het algemeen belang zal het principe van kostendekkendheid niet in alle gevallen uitgangspunt zijn.
333. Om de afvaltarieven in de hand te houden dient er met kracht naar kostenbesparende mogelijkheden te worden gezocht met bijzondere aandacht voor efficiency, ook na de invoering in 2022 van het nieuwe afvalstoffenbeleid.
334. Het principe de vervuiler betaalt blijft zolang mogelijk gehandhaafd. Pas wanneer dit onverantwoord wordt komen andere financieringsmogelijkheden in beeld.
335. De Gemeente voert op basis van persoonlijke omstandigheden een ruimhartig en consequent kwijtscheldingsbeleid.
336. Bij aanbestedingen wordt met het oog op de kosten en de bestuurlijke en ambtelijke integriteit zoveel mogelijk gekozen voor een openbare, doorzichtige procedure. Het gemeentelijke aanbestedingsbeleid dient helder en transparant te zijn. Met het oog op kosteneffectiviteit dient vrije mededinging uitgangspunt te zijn.
337. Daar waar dat mogelijk is, en niet tot lucratieve business-modellen leidt, en financieel en organisatorisch voordeel oplevert kan bij uitvoerende taken van de gemeente privatisering aan de orde zijn.
338. We willen de hondenbelasting voor hondenbezitters afschaffen. De inkomsten worden niet voor specifieke hondenvoorzieningen gebruikt, maar in de algemene middelen gestort.

339. Wij vinden de functie van een rekenkamer in de gemeente belangrijk voor projecten met grote belangen voor de inwoners en/of risico's. Een rekenkamer(functie) moet in staat zijn om te kunnen bepalen of het gemeenschapsgeld zorgvuldig en zinnig is uitgegeven.

Waarden en tradities in de samenleving

340. Het CDA is een partij van en voor mensen die een positieve bijdrage willen leveren aan onze steeds veranderende samenleving. Een samenleving waarin het individu, het 'ik', een steeds belangrijker plaats lijkt in te nemen. Maar ook een samenleving waarin je steeds vaker merkt dat heel veel mensen dat soort individualisme eigenlijk helemaal niet willen. Binnen verenigingen, scholen, (sport)clubs, samenwerkingsverbanden, kerken in de breedste zin van het woord, de familie en het gezin en ook gewoon op straat, zien we dat we met elkaar meer kunnen bereiken dan alleen.
341. Wij stellen een zorgvuldige afweging van belangen voorop. En wij laten ons inspireren door de Christelijke waarden, die nog steeds actueel zijn. Het CDA zoekt naar nieuwe vormen van samenwerking en bestuur, die passen bij een nieuwe tijd, maar die altijd mensen centraal stelt. Wij gaan voor een overheid die vertrouwen uitstraalt, daarnaar handelt en denkt in kansen; met oog voor de toekomst!
342. Waarden en tradities helpen ons om ons thuis te voelen in een onrustige wereld. Wij ondersteunen initiatieven die hier een actieve bijdrage aan leveren op sociaal, cultureel of natuurgebied.
343. Wij erkennen de vormende en bindende waarde van kerkelijke en culturele verbanden en (sport-)verenigingen. Zij zijn dienstbaar aan de samenleving en de overheid moet hen daarin beschermen.

Colofon

De commissie die dit
Visiedocument voor het Programma 2022 - 2026
heeft opgesteld bestond uit:

Ton Joris
Naud Kuypers;
Jacques Welters.

Eindredactie:
Naud Kuypers;
Rob Ramakers
Jacques Welters.

<http://www.cdaroerdalen.nl>

**Aldus vastgesteld in de Algemene Ledenvergadering van de CDA-afdeling
Roerdalen,
gehouden op 1 februari 2022.**
